Влада—Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради Української РСР ◆ № 47 ◆ П'ятниця, 8 березня 1991 року ◆ Ціна 10 коп.

«Все уповані́є моє
На тебе, мати, возлагаю».

Т. Шевченко.

МАЛЕНЬКИЙ МАЯЧОК НА ПІВДЕННОМУ СХОДІ ДУШІ

Кожен з нас, чоловіків, постійно має в душі крапельку світлої гіркоти.

Навіть тоді, коли ми продаємо душу за високе крісло чи за кухоль пива.

І ми ходимо по світах, і повторюємо услід за Тарасом Шевченком: «Неначе цвяшок, в серце вбитий, оцю Марину я ношу...»

Вона у кожного своя — у когось то мама, у когось то сестра, у когось — він і сам часом не відає, хто...

Цього знімка зроблено колись на Краю Світу — так зветься мис на курильському острові Шикотан, де тато цієї дівчинки служив на маяку.

Звідти до якого-небудь Гонолулу — куди ближче, ніж до Києва.

Її звали — кому як більше подобалось: Оленка, Леся, Альонка.

(Продовження на 9-й стор.)

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради Української РСР

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:
Олександр БІЛИК заступник головного редактора
Анатолій ГОРЛОВ заступник головного редактора
Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ член-кореспондент АН УРСР
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ
Леонід САМОЙЛЕНКО заступник головного редактора
Борис СИДОРЕНКО заступник головного редактора
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ
Віталій СУДДЯ відповідальний секретар

Засновник — Верховна Рада Української РСР.

Адреса редакції: УРСР, 252047 Київ-47, вул. Нестерова, 4

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Думки авторів публікацій у «Голосі України» не завжди збігаються з точкою зору редакції.

Індекс 60955. Тираж 166.300. Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень. У вівторок — на 8 сторінках, середу, четвер п'ятницю та суботу — на 16 сторінках.

Наступний номер вийде 12 березня.

Жінкам Радянської України

Дорогі жінки!

Прийміть найщиріші, найсердечніші вітання з нагоди нашого славного спільного свята — Міжнародного жіночого дня 8 Березня.

Велику вдячність, глибоку повагу і любов заслужили ви за невтомне піклування про сім'ю і дітей, за вашу вірність і доброту, милосердя і мудрість. Неоціненним є ваш внесок у створення матеріальних благ і примноження інтелектуального та духовного багатства нашого суспільства, в становлення суверенної демократичної України. Спасибі вам за це!

У своїй політиці щодо жінок Верховна Рада республіки виходить з необхідності вирішення їх проблем на найвищому державному рівні. Йдеться про надійне законодавче, правове забезпечення значного поліпшення умов праці, побуту й відпочинку, належної охорони здоров'я, розширення можливостей для реалізації життєвих устремлінь жінок у тій соціальній ролі, яка найбільше відповідає їх природним схильностям, включаючи високе покликання дружини і матері.

Помітним кроком у реалізації цих завдань стало прийняття Президією Верховної Ради Української РСР Указу «Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів Української РСР з питань, що стосуються жінок, сім'ї та дитинства», а також спеціальної постанови, якою Урядові республіки доручено розробити республіканську довгострокову програму «Державна політика щодо поліпшення становища жінок, сім'ї, охорони материнства і дитинства». Хочемо запевнити, що такої лінії — лінії на надійний державний захист жінки — Верховна Рада України дотримуватиметься й надалі.

Чудові якості, притаманні нашим жінкам, — подвижництво і енергія, працьовитість і людяність, — особливо важливі нині, в складний період докорінного перетворення всіх сфер буття. І немає сумнівів, що ці якості гідно прислужаться будівництву нашого нового світлого дому — Союзу суверенних держав.

Є загальні цілі, які об'єднують усіх жінок планети, — сімейне благополуччя, здоров'я і щастя діте та близьких, мир на Землі. Від усієї душі бажаємо, щоб ці заповітні цілі здійснилися в житті кожної жінки. Хай завжди міцними будуть ваші сім'ї, хай завжди веселим буде сміх ваших дітей.

Добра і щастя вам, дорогі наші жінки!

Президія Верховної Ради Української РСР.

Про присудження Державних премій Української РСР імені Т. Г. Шевченка в галузі літератури, журналістики і мистецтва 1991 року

Постанова Ради Міністрів Української РСР

Рада Міністрів Української РСР, розглянувши подання Комітету по Державних преміях Української РСР імені Т. Г. Шевченка в галузі літератури, журналістики і мистецтва при Раді Міністрів УРСР, постановляє присудити Державні премії 1991 року:

У галузі літератури

Стусу Василеві Семеновичу (посмертно) — за збірку поезій «Дорога болю».

У галузі журналістики і публіцистики

Дзюбі Іванові Михайловичу — за серію публіцистичних виступів «Бо то не просто мова, звуки...», статті «Україна і світ», «Чи усвідомлюємо національну культуру як цілісність?».

В галузі музики

Мейтусу Юлієві Сергійовичу — за цикл романсів і балад на вірші радянських поетів та хоровий цикл на вірші О. Твардовського.

В галузі кінематографії

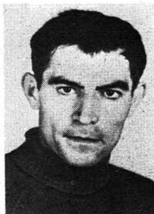
Костенку Володимирові Семеновичу (посмертно), **Шудрі** Миколі Архиповичу — авторам сценаріїв, **Сергієнку** Ролланові Петровичу — режисерові, **Ковалю** Олександрові Івановичу — операторові — за документальні фільми «Відкрий себе», «Тарас», «Перед іконою» Української студії хронікально-документальних фільмів.

Параджанову Сергієві Йосиповичу (посмертно) — режисерові-постановнику, **Іллєнку** Юрієві Герасимовичу — операторові, **Кадочниковій** Ларисі Валентинівні — виконавиці ролі Марічки, **Якутовичу** Георгієві Вячеславовичу — художникові — за художній фільм «Тіні забутих предків» Київської ордена Леніна кіностудії художн фільмів імені О. П. Довженка. (Виконавець ролі Івана Миколайчук Іван Васильович удостоєний цієї премії раніше).

За кращий твір літератури і мистецтва для дітей та юнацтва

Білику Іванові Івановичу— за історичний твір «Золотий Ра».

Голова Ради Міністрів УРСР В. ФОКІН.
Керуючий Справами Ради Міністрів УРСР В. ПЄХОТА.

Стус В. С.

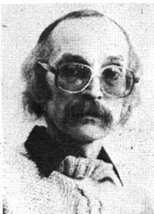

Дзюба І. М.

Мейтус Ю. С.

Костенко В. С.

Шудра М. А.

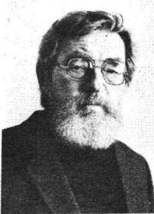

Сергієнко Р. П.

Коваль О. І.

Параджанов С. Й.

Іллєнко Ю. Г.

Кадочникова Л. В.

Якутович Г. В.

Білик І. І.

У Центральній республіканській комісії референдуму СРСР

6 березня 1991 року відбулось чергове засідання Центральної республіканської комісії референдуму СРСР. Було розглянуто питання про роботу окружної комісії Миколаївського округу № 16 референдуму СРСР по підготовці до голосування. З повідомленням виступив голова окружної комісії В. Д. Будак. Співдоповідь зробив член Центральної республіканської комісії М. Л. Аряєв.

Комісія розглянула також питання про роботу Міністерства зв'язку Української РСР по забезпеченню телефонного, телеграфного і поштового зв'язку комісій по проведенню референдуму СРСР.

Засідання вів голова Центральної республіканської комісії референдуму СРСР В. Ф. Бойко.

РЕФЕРЕНДУМ: ТОЧКА ЗОРУ

СЛУХАЙТЕ, ЧИТАЙТЕ, ДУМАЙТЕ!

ОТ І ПРИЙШОВ такий очікуваний і, як ніколи, хвилюючий березень 91-го.

Можливо, певною мірою банальним буде наше порівняння, але, здається, всі ми, шановні наші читачі, ваші рідні і близькі перебуваємо немовби у передвесільному стані. Безкінечні клопоти, роздуми, суперечки, навіть гострі сварки— чого не буває у цей підготовчий період. Адже попереду — реєстрація шлюбу, весілля, побажання. І ніхто не знає, яким буде життя подружжя: довгим і щасливим, чи коротким і гірким.

Отже, всі ми з вами підемо 17 березня до виборчих дільниць, неначе до умовних палаців урочистих подій. Останні хвилюючі секунди роздумів, розчерки ручок і за ними наша з вами доля.

Наскільки це відповідальний етап нашого життя, як нелегко зробити вибір, свідчить і оця добірка листів, яку ми вміщуємо сьогодні. В них, і в тих, що готуються до друку, спільна заклопотаність і стурбованість, за який же Союз віддати свій голос!

Уперше за всю історію республіки, СРСР не по-сталінськи, а добровільно, зважено ми маємо право і змогу обрати свою долю. Вона в наших руках. Тож вдумливо і помірковано скористаємося наданою можливістю.

Відділ листів та соціологічної інформації «Голосу України».

Колись давно один з гетьманів славетного Війська Запорозького сказав, що воля наша загинула не через ворогів, а через зраду своїх. І вам, що нині живете, не буде волі, аж поки не буде поміж вами злагоди і братерства.

На порозі того ж дому злагоди і братерства перебуваємо ми і тепер. Чи ми переступимо той поріг, залежить тільки від нас самих. Роз'єднання з Союзом то є болюче, що нагадує розрізання пуповини новонародженого від лона матері. Але за законами природи — ми великий народ, от і повинні народитись і стати новим організмом у співдружності суверенних держав, і чим це буде швидше, тим безболісніше. Все це залежить від вас, брати мої, з тієї частини України, яку ще більше ста років тому хотів розбудити славний син України Т. Г. Шевченко.

Тож приєднайте свій голос за суверенну державу Співдружності держав. У такій державі ви відчуєте плече друга-слов'янина іншої суверенної держави, але і самі будете повними господарями в своїй оселі. Як і я, що віддаю перевагу створенню Співдружності як Союзу Суверенних Держав.

Р. РОМАНОВИЧ.
Івано-Франківськ.

* * *

Сьогодні жодна незалежна держава у світі не існує ізольовано. Всі зв'язані економічно, але це не заважає їм бути самостійними. Будучи повністю незалежною, Україна не тільки збереже свої економічні зв'язки з усіма республіками, а й розширить їх, уклавши договори з іншими державами. Що стало з Фінляндією, за розмірами меншою, ніж Україна, коли вона вирвалась із лабет московського імперіалізму? Загинула? Дай Бог нашій багатій Україні жити так, як живе сьогодні «бідна» Фінляндія. І на армію України піде не десять мільярдів, які вона сплачує сьогодні на утримання армії Союзу, а десь біля трьох. І атомних ракет на Україні не потрібно. Досить нам атомних електростанцій. Дивно, як та маленька Чехословаччина утримує армію?!

В. НАГАЙЧУК.
Вінниця.

* * *

Верховній Раді України необхідно через засоби масової інформації вести роз'яснювальну роботу про суть проблеми, дати можливість народним депутатам роз'їхатися по своїх виборчих округах і провести роз'яснювальну, агітаційну роботу серед виборців, щоб ми знали, за що голосувати.

У цій ситуації дуже важливо, яку позицію щодо цієї кампанії займе Компартія України.

Я не згоден з висловлюваннями, ніби референдум може зашкодити, ніби він ще вище піднесе рівень політизації суспільства. Як на мене, то навпаки, якщо народ стане більш досвідченим і політизованим, його легше буде залучити до управління державою, і він зможе брати активну участь у виробництві і громадському житті, а для депутатів парламенту народ стане надійною опорою.

І. САЛІЙ.
Чернівці.

* * *

...Щодо референдуму. Я за створення Союзу Суверенних Держав, члени якого мають суверенні права і працюють один з одним за допомогою координаційних органів. Підтримую концепцію Союзного договору, складену В. Василенком, М. Козюброю, Л. Юзьковим та іншими нашими фахівцями.

Л. БЕДНАРСЬКИЙ.
с. Витків,
Львівська область.

* * *

Форма запитання, що виноситься на референдум, розрахована на тріумфальне «так», бо хто ж відмовиться жити у країні, яка гарантує стільки прав для окремої особистості! Після цього «виразником волі народу» стане Президент СРСР, а наша Верховна Рада на чолі з Л. Кравчуком буде оголошена самозванцями, що привласнила право виступати від імені народу України. Наслідки відомі. Але ж наші парламентарії вже ковтнули свободи, показали себе як такі, що щиро вболівають за долю нашого народу, за долю України...

ПЕТРЕНКО.
Лохвиця,
Полтавська область.

* * *

...Віддаю перевагу створенню Союзу співдружності суверенних держав, члени якого зберігають свої суверенні права і співпрацюють один з одним за допомогою координаційних органів.

В. ТИМОШЕНКО.
Нова Каховка,
Херсонська область.

* * *

...Я уважно слідкую за роботою Верховної Ради України. Великий інтерес у мене викликало рішення Верховної Ради щодо всесоюзного референдуму. У зв'язку з цим у мене (гадаю, що і в інших жителів України) виникло таке запитання: 17 березня ми одержимо 2 бюлетені—перший із запитанням, запропонованим ВР СРСР, а другий — із текстом, затвердженим ВР УРСР. Що ми повинні робити, одержавши ці бюлетені:

а) якщо я «за» Союз, то маю відповісти «так» і у першому бюлетені (тобто за Союз як оновлену федерацію), і у другому (за Союз суверенних держав)? Або

б) у першому бюлетені відповідаю «ні», а у другому «так» (тобто я проти федеративного Союзу, але за Союз суверенних держав)?

Бажано, щоб ці питання роз'яснили або Л. Кравчук, або члени Президії Верховної Ради України, якомога повніше і якомога швидше, бо нам необхідно у всьому добре розібратися, а для цього треба мати хоч якийсь резерв часу.

М. АДОХІНА.
Харків.

* * *

Я вважаю, що коли до 17 березня не буде широкого роз'яснення простому незаполітизованому народові, що насправді криється під «так» чи «ні». 90 відсотків не знатиме, за що голосує.

В. ПЕТРУЧЕНКО.
Київ.

* * *

Хочу відразу сказати, що я за Союз. Але хочу дуже знати, за який Союз мені віддати свій голос? Якщо за Союз, який утворять суверенні держави, передавши частину своїх прав уряду Союзу, то це той Союз, який мені підходить. А Союз, який розширить права республік, — такого я не хочу.

В. ОВЕЧКО.
Марганець,
Дніпропетровська область.

* * *

...Нині дуже багато говорять і пишуть про голосування 17 березня. Але ніхто не може сказати, за що ми будемо голосувати постатейно. Ми не раз чули, що договір 1922 року був кращим, ніж нинішній, бо там Центр залишав республікам 11 позицій, а тепер лише 7. Чи так це? Чи, може, змінилось щось на краще? Ми ж повинні знати, за що голосуємо. Слова «дружба», «Союз» нам зрозумілі, ми — «за», а далі — які наші права? Чи не станеться так, що через деякий час у Центрі знайдуться новий Брежнєв і новий Суслов, і все піде по-старому? А нам скажуть: «А ви ж голосували «за», ви ж підписали...» А так, просто по-людськи, ми— за Союз виправданий століттями, не дивлячись на політику царя, а потім Сталіна щодо України.

І. та А. ЯКОВЕНКИ.
Херсон.

* * *

Суверенна Україна народилася, вона розвивається, набуває авторитету. Це єдино правильний, перспективний шлях. Тому під час референдуму я голосуватиму за Співдружність Суверенних Держав, навіть, якщо прямо мене про це не спитають.

Г. ЄЖЕЛОВ.
Миколаїв.

Розмірковує читач

ЯКА УКРАЇНА НАМ ПОТРІБНА

Звертаюсь через вашу газету до шановних депутатів-«демократів» і так званого «народного блоку» — опозиції в нашому українському парламенті. Уважно слідкую за роботою сесії Верховної Ради УРСР і вже набридло слухати нищівну критику Радянської України, Союзу та Комуністичної партії. Хто дав право цим «демократам» від імені народу заявляти, що ми «раби», «нещасні жебраки, пограбовані імперією», огульно паплюжити Комуністичну партію. Все це я і мої однодумці сприймаємо, як образу радянських людей.

Деякі «демократи» нав'язують нам суверенітет чи то Соборної України, чи козацької, чи гетьманської, либонь й самі не знають якої, але поза межами Союзу. На якій підставі ми повинні розірвати братні зв'язки з народами Союзу й орієнтуватись на Захід? Так можуть чинити лише перерожденці. Нам потрібна наша Вітчизна. Лише в Союзі ми будемо захищені.

Суверенітет України, як незалежної держави, ми зможемо зберегти тільки в оновленому Союзі. 17 березня, голосуючи за Союз, ми голосуватимемо і за суверенну Україну. Нам потрібна наша Батьківщина і сім'я братніх народів. Лише Союз, а не удільні «князівства» можуть нас захистити. Нам потрібна сучасна оновлена Радянська Україна в Союзі.

Л. ШЛЯВСЬКА,
учасник Великої Вітчизняної війни.
Київ.

Телеграфним рядком із Запоріжжя

ГЛИНА НА ЕКСПОРТ

«Дніпрокераміка» — так називається спільне радянсько - італійське підприємство. Торік воно відправило в Єгипет 10 тисяч вогнетривкої глини.

КРАЩЕ СВОЯ КОРОВА

Протягом року орендне сільськогосподарське підприємство «Почин» у Токмацькому районі одержало на 1400 кілограм молока більше від кожної корови, ніж у місцевих радгоспах.

ПРОСТО ЦИФРИ

У 1990 році лави КПРС в області залишили понад 13 тисяч чоловік, у січні нинішнього року— 1688, вступило до партії комуністів відповідно 367 і 19.

АЛЬМАНАХ «ХОРТИЦЯ»

Побачив світ літературно - художній альманах «Хортиця», підготовлений обласною організацією Спілки письменників України, виданий на спонсорських засадах.

ГУД БАЙ, «НАЗАРЕТ»!

З великим успіхом у Запоріжжі (вперше на Україні) пройшли виступи шотландської групи «Назарет». Під час концертів у Палаці спорту юні глядачі від захвату стояли на сидіннях. Вартість квитка — 17—19 карбованців.

Олександр МИХАЙЛЮТА,
власний кореспондент «Голосу України».

БЕЗ НИХ ГАЗЕТУ НЕ ЗВАРИШ

Поздоровляємо!

Вполювати мамонта — справа чоловіча. Та якби не жінка — мерзнути б тому чоловіку та їсти сире...

Чоловікам «Голосу України» іноді вдається «вполювати» смажене, але довести факти до споживання без жінок видавництва «Радянська Україна» ми й сьогодні не можемо. Як це робиться?

Лінотипістка Раїса Гринюк знає, що шлях до серця читача лежить через її машину: вона «варить» з паперових рядків металеві. Та вона не залізна леді, і серце її — не за латами...

Бригада верстальниць формує «негативи» сторінок. Для них поняття «право» та «ліво» мають протилежне значення. Аліса з Країни Чудес сказала б, що вони працюють в Задзеркаллі. Та ми знаємо: вони наші, звичайні, хоча працюють часто в умовах екстремальних і роблять чудеса.

— Коли Ви приходите додому на початку першої ночі, що каже чоловік?

— Іноді нічого не каже,— говорить Тетяна Балюк, — бо спить.

— А що ви кажете чоловікові, коли приходите пізно?

— То він спочатку питає, а не я, — сміється Марія Солодюк. Безмежне терпіння їх чоловіків, мабуть, таки має межу.

Так і працюють: Алла Будникова йде до дитсадка за дітьми, потім — Тетяна Балюк, Ольга Яценко, підміняючи одна одну.

Сильна половина редакції вдячна нашим жінкам за їх самовіддану працю і щиро бажає їм сімейного щастя, мирного неба і творчих успіхів. З святом вас, дорогі жінки!

З жінками розмовляли Костянтин ПАРИШКУРА і Володимир ОЛЕФІРЕНКО.

* * *

На фото: наші верстальниці Марія Солодюк, Алла Будникова і Тетяна Балюк.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Телеграфним рядком з Вінниці

● АЛЛО, ЖМЕРИНКА!

Фахівці Вінницького спеціалізованого управління зв'язку завершили роботи щодо встановлення нової телефонної автоматизованої підстанції. Це дало можливість підключити в Жмеринці ще тисячу абонентів.

● КОМІТЕТ — ЗА МИЛОСЕРДЯ

Комітет захисту Будинку органної і камерної музики виступив ініціатором проведення благодійного концерту на користь Самгородської спецшколи-інтернату. Творчі колективи музичного училища імені Леонтовича, музичних шкіл №№ 1 та 2, солісти обласної філармонії Г. Курков, А. Кащенко, Ю. Конков перевели виручку — тисячу карбованців.

● ПУРИМ — ЦЕ ВЕСЕЛО

У Тульчині та Вінниці відбулося найвеселіше національне свято євреїв — пурим. Єврейське культурологічне товариство під керівництвом лікаря з фаху та поетеси за покликанням Белли Губенко відзначило роковини своєї діяльності.

● КОЦЮБИНСЬКИЙ ЗА ЕРОТИКУ!

У літературно-меморіальному музеї імені Коцюбинського нещодавно пройшла виставка французьких фотохудожників. Тема — оголена жіноча натура. Місцеві фотомайстри вирішили не відставати.

Валерій ЛАЗАРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

Д... П...

Чомусь ... золота скіф... сенсаційне ... криття XX... не київс... поетом Бо... ким 1971 ... ровському ... в Ермітаж...

До реда... ка ст... висл... нути ...

Тож де ... прикраса, ... девр ювел... історична ... якій поки ...

Світлан... резова, с... співробітн... відділу М... коштовнос... валася:

— Як ... зеї!

— Та ... галь... зберігаєть...

— Ні, ... було зроб... кального ... Ермітажі, ... кому музе... кож ... мо с... ні.

— А я... що справ... місці?

— У ... археологі... нам знахі...

Навколомистецькі новини

ТРАДИЦІЙНА НЕСПОДІВАНКА

Київський театр імені Лесі Українки знаменитий вже хоча б тим, що носить ім'я жінки. Таких театрів на Україні всього два, а на цілий Союз, здається, лише п'ять. Але тут прижилася й ще одна рідкісна театральна традиція: успішні постановки жінок-режисерів. Варто згадати хоча б такий театральний бестселер як «ОБЕЖ» у постановці Ірини Молостової. А 10 березня у театрі — нова прем'єра. Це буде комедія братів Стругацьких «Жиды города Питера». Інтригуюче, правда? Не менш цікаво й те, що постановник — знову жінка, заслужена артистка республіки Ірина Дука.

Христофор ГРУША.

На знімку Михайла Сачка: актори А. Решетников, І. Дука, В. Заклунна, В. Сивач на репетиції нової комедії.

Страйкувати краще хором?

До страйків виробничників, працівників сфери обслуговування і навіть вихователів дитячих садків у Дніпропетровську вже якось звикли, але щоб страйкували артисти...

На спектакль «Ріголетто» у місцевому театрі опери і балету всі квитки були продані. Не тому, що місто запалало любов'ю до творчості Дж. Верді — більшу частину місць у залі закупив дитячий фонд, запросивши підлітків на благодійну виставу. Однак на сцену артисти не вийшли, оголосивши страйк. Підстави були вагомими: залишковий принцип фінансування культури призвів до того, що навіть костюми з одних вистав солістам доводиться одягати на інші: от і носить вчорашній Онєгін сюртук Боні з «Сільви», а Розіна — сукню царевої нареченої...

Після втручання театральної адміністрації конфлікт уладнали. Щоправда, залишилося нез'ясованим, що більше запам'яталося юним глядачам: пісенька герцога на сцені чи дует трупи та адміністрації за кулісами.

Трет...

ПРОГНОЗУ...

Мінлива погода видалася цієї весни на Донеччині. Вчора танув сніг, пахло березневим повітрям, а сьогодні —підморозило, захурделило. До пари примхливості місцевих кліматичних умов — і нестабільність соціальної ситуації у вугільному регіоні.

Мова йде перш за все про шахтарський страйк на Донеччині. В обласному центрі, як кажуть, кашу заварили, а їсти її — на шахтарських окраїнах. Маю на увазі рішення РРСКД про продовження страйку 1 березня, нею ж відмінене, але підтримане деякими колективами вугільних підприємств на місцях.

Вже більше тижня пов...

...ністю або... цюють тр... чого об'єд... мійськвугі... бинці, у ... щах, проб... звісно, біл... рі. Тож д... заклику-ре... страйку, ... ли: стоят... кінця.

З поча... ваність ... перевищ... тонн вугі... дають 12... ванців. Ш... виплачува... ту за лют...

Днями ... ті до стра... і колекти...

...У НЕ ЗВАРИШ

...яємо!

...Країни Чудес ...они працюють ...Та ми знаємо: ...ичайні, хоча ...сто в умовах ...і роблять чу-...

...приходите до-...у першої ночі, ...?

...то не каже,— ...а Балюк, —

...кажете чолові-...одите пізно? ...атку питає, ...ться Марія ...межне тер-...ків, мабуть,

Так і працюють: Алла Будникова йде до дитсадка за дітьми, потім — Тетяна Балюк, Ольга Яценко, підміняючи одна одну.

Сильна половина редакції вдячна нашим жінкам за їх самовіддану працю і щиро бажає їм сімейного щастя, мирного неба і творчих успіхів. З святом вас, дорогі жінки!

З жінками розмовляли Костянтин ПАРИШКУРА і Володимир ОЛЕФІРЕНКО.

* * *

На фото: наші верстальниці Марія Солодюк, Алла Будникова і Тетяна Балюк.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Телеграфним рядком з Вінниці

● АЛЛО, ЖМЕРИНКА!

Фахівці Вінницького спеціалізованого управління зв'язку завершили роботи щодо встановлення нової телефонної автоматизованої підстанції. Це дало можливість підключити в Жмеринці ще тисячу абонентів.

● КОМІТЕТ — ЗА МИЛОСЕРДЯ

Комітет захисту Будинку органної і камерної музики виступив ініціатором проведення благодійного концерту на користь Самгородської спецшколи-інтернату. Творчі колективи музичного училища імені Леонтовича, музичних шкіл №№ 1 та 2, солісти обласної філармонії Г. Курков, А. Кащенко, Ю. Конков перевели виручку — тисячу карбованців.

● ПУРИМ — ЦЕ ВЕСЕЛО

У Тульчині та Вінниці відбулося найвеселіше національне свято євреїв — пурим. Єврейське культурологічне товариство під керівництвом лікаря за фахом та поетеси за покликанням Белли Губенко відзначило роковини своєї діяльності.

● КОЦЮБИНСЬКИЙ ЗА ЕРОТИКУ!

У літературно-меморіальному музеї імені Коцюбинського нещодавно пройшла виставка французьких фотохудожників. Тема — оголена жіноча натура. Місцеві фотомайстри вирішили не відставати.

Валерій ЛАЗАРЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».

Про що говорять

ДЕ ЗОЛОТА ПЕКТОРАЛЬ?

Чомусь пішов поголос, що золота скіфська пектораль, сенсаційне археологічне відкриття XX століття, зроблене київським археологом, поетом Борисом Мозолевським 1971 року в Дніпропетровському степу, зберігається в Ермітажі (Ленінград).

До редакції надійшло кілька ст[illegible]бованих листів, у яких висл[illegible]ється ви[illegible] повернути [illegible]ктораль до[illegible]ева.

Тож де скіфська нагрудна прикраса, 2500-річний шедевр ювелірного мистецтва, історична пам'ятка, рівної якій поки що нема в світі?

Світлана Анатоліївна Березова, старший науковий співробітник експозиційного відділу Музею історичних коштовностей УРСР, здивувалася:

— Як це де? У нас, у музеї!

— Та кажуть, [illegible]що у вас гал[illegible]копія, а [illegible]ригінал зберігається в Ер[illegible]тажі.

— Ні, то неправда. Копії було зроблено з цього унікального витвору. І саме в Ермітажі, Дніпропетровському музеї — копії, у нас також [illegible]на. Але [illegible]гінал само с[illegible] — влас[illegible] України.

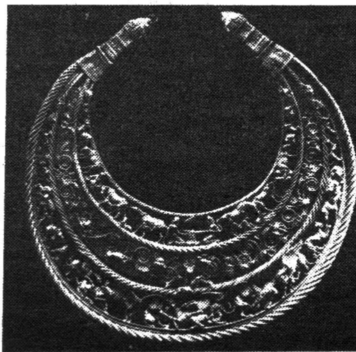
— А як можна довести, що справжня пектораль на місці?

— У 1972 році Інститут археології АН УРСР передав нам знахідку, що й зафіксовано під певним номером в інвентарній книзі, я пам'ятаю цей номер.

Неодноразово пектораль була представлена на різноманітних виставках як за рубежем, так і по Союзу... Так що все в порядку, можете заспокоїти своїх читачів.

Людмила БАРАНЕВИЧ.

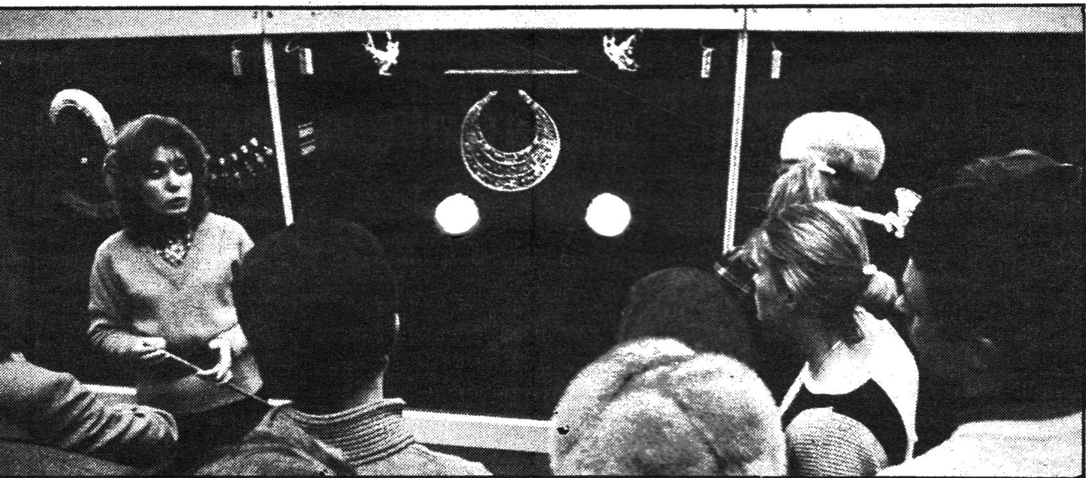
* * *

На знімках: ось і вона сама— унікальна знахідка XX століття, нагрудна чоловіча прикраса — золота пектораль; експозиція III-го залу Музею історичних коштовностей УРСР, скіфсько-сарматський період. Відвідувачі біля вітрини з пектораллю.

Фото Сергія П'ЯТЕРИКОВА.

Київ.

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 7. «...Тихо, тихо Зима минала, кралось лихо Та в самім серці й уляглось. У ґенеральші молодої», — назва поеми. 8. Гори на півострові Мангишлак, де Шевченко створив серію малюнків аквареллю й олівцем. 10. Малюнок, виконаний у Новопетровському укріпленні. 11. «Я думал все о железных столбах и о том, говорить ли мне о них Катерине и (...)». Повість «Княгиня» — персонаж. 13. «На правом берегу хотя и скудной, но знаменитой реки Альты расположен хутор старого сотника (...)». Повість «Близнецы» — прізвище сотника. 15. Суть літературного або художнього твору. 17. «А всім нам вкупі на землі Єдиномисліє подай і братолюбіє пошли». — назва вірша. 18. «Увертюра из «Вильгельма Телля» была исполнена прекрасно». «Щоденник» — автор опери. 19. «—Якиме! — сказала (...), взявши ребенка на руки. — Посмотри, какое здоровое да хорошее!». Повість «Наймичка» — персонаж. 20. «Та в пригоді свого батька Старого згадаєм, Полковника фастовського Славного (...)». «Швачка» — ім'я полковника. 23. «І мене в сім'ї великій, В сім'ї вольній, новій, Не забудьте пом'янути Незлим тихим словом». — назва вірша. 24. «—...молоде, дурне, а може, ще й сирота, доглядать було никому. — И он взглянул на то место, где должна была сидеть (...)» Повість «Капитанша» — персонаж. 25. Ім'я знайомої Шевченка, дружини коменданта Новопетровського форту. 27. «Подивився кругом себе, І, перехрестившись, Пішов собі тихо в Київ Святим помолитись...» — назва поеми. 30. Ілюстрація Шевченка до однойменного твору Г. Квітки-Основ'яненка. 32. Персонаж давньогрецької міфології. 33. Керівник селянсько-козацького повстання в Росії й на Україні, про якого є згадки у Шевченковому «Щоденнику». 34. «Уже з тиждень, як росту я, З сестрами гуляю Опівночі. Та з будинку Батька виглядаю»,— назва балади.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Російський державний і військовий діяч, генералісимус. Шевченко виконав його гравюрний портрет у книжці М. Полевого «Русские полководцы». 2. Спеціальні засоби образної мови. 3. «До кого ж ти прихилишся? Нікого немає!.. До людей хились, небого, Люде привітають». — перша назва поеми. 4. «—Що це ви читаєте? — спитала спокійно мама й глянула на книжку. — Так ось де він, той «Кобзар», що пропав у папи!» — ім'я письменника, автора оповідан-

К...

ня «Пригода з... Український ра... зитор, який ... тексти написав... супроводу «Зап... надцятий мина... «Вміла мати бр... оченята, Та не ... ті Щастя-долі ... поеми. 9. «Дав... дає, Багряну р... сипле попіл на... поеми. 12. «...Щ... знали, Дітей св... навчалися дівч... вчить батько, ... поеми. 14. «А я... даю, Сміюся сл... маки» — стилі... 15. Українська ... менниця, автор... ної поеми «Тер... «Исполать тебе... ты так естеств... полнила роль ... пешкиной, что ...

...цькі новини

...АНКА

...Стругацьких ...Питера». Ін-...да? Не менш ...постановник ...а, заслужена ...ублiки Ірина

...р ГРУША.

...Михайла Сач-... Решетников, ...лунна, В. Си-...ції нової ко-...

Страйкувати краще хором?

До страйків виробничників, працівників сфери обслуговування і навіть вихователів дитячих садків у Дніпропетровську вже якось звикли, але щоб страйкували артисти...

На спектакль «Ріголетто» у місцевому театрі опери і балету всі квитки були продані. Не тому, що місто запалало любов'ю до творчості Дж. Верді — більшу частину місць у залі закупив дитячий фонд, запросивши підлітків на благодійну виставу. Однак на сцену артисти не вийшли, оголосивши страйк. Підстави були вагомими: залишковий принцип фінансування культури призвів до того, що навіть костюми з одних вистав солістам доводиться одягати на інші: от і носить вчорашній Онєгін сюртук Боні з «Сільви», а Розіна — сукню царевої нареченої...

Після втручання театральної адміністрації конфлікт уладнали. Щоправда, залишилося нез'ясованим, що більше запам'яталося юним глядачам: пісенька герцога на сцені чи дует трупи та адміністрації за кулісами.

Третій дзвінок

ПРОГНОЗУВАТИ ВАЖКО

Мінлива погода видалася цієї весни на Донеччині. Вчора танув сніг, пахло березневим повітрям, а сьогодні —підморозило, захурделило. До пари примхливості місцевих кліматичних умов — і нестабільність соціальної ситуації у вугільному регіоні.

Мова йде перш за все про шахтарський страйк на Донеччині. В обласному центрі, як кажуть, кашу заварили, а їсти її — на шахтарських окраїнах. Маю на увазі рішення РРСКД про продовження страйку 1 березня, нею ж відмінене, але підтримане деякими колективами вугільних підприємств на місцях.

Вже більше тижня повністю або частково не працюють три шахти виробничого об'єднання «Красноармійськвугілля». Тут у глибинці, у шахтарських селищах, проблем накопичилося, звісно, більше, аніж у центрі. Тож досить було одного заклику-рекомендації до страйку, і гірники вирішили: стояти до переможного кінця.

З початку року заборгованість споживачам вже перевищила тут 24 тисячі тонн вугілля, а збитки складають 12 мільйонів карбованців. Шахтарям ні з чого виплачувати заробітну плату за лютий.

Днями в знак солідарності до страйкарів приєдналися і колективи Донецької шахти імені Челюскінців та шахтоуправління «Жовтневе», які, до речі, мають з початку року чи не найбільшу заборгованість по вуглевидобутку.

І все ж більшість шахт в області сьогодні працюють, хоча вугілля і не відвантажується. Прогноз на завтра давати важко. Багато залежить від самих страйкуючих. Не останнє слово має сказати і РРСКД, хоча, чесно кажучи, лідери страйкового руху не без власних зусиль потрапили в досить складну й неоднозначну ситуацію.

Юрій Доценко, власний кореспондент «Голосу України».

Донецьк.

Новини з усієї України

ДЛЯ ВІРУЮЧИХ І НЕВІРУЮЧИХ

У Путивлі прийняв перших постояльців готель «Монастирський». О... чинним округ... особняк, у як... затишних ном... вало за свої к... об'єднання «С...

Віталій ...

Сумська об...

Інформаційне агентство «Євр... повідомляє

МАХНОВЦІ ПРОТИ... АН...

Клуб імені Нестора Махна почав діяти у Бердянську Запорізької області. На перших засіданнях було визначено програму діяльності клубу, обрано керівні органи. Члени клубу домагаються відміни «продрозверстки» — постачання місцевого продовольства центру, виступають проти будь-якої диктатури і насильства, за вільні, демократичні вибори, ... прав діючих п... нізацій. На з... хісти» члени ... куються.

Дехто схиля... «махновців» д... клуб — екзот... ти! Адже до п... ну в Парижі ... лягають свіжі...

ДАЙ, БОЖЕ, ЗДОРОВ'Я ...

Ці слова прозвучали в молебні, відслуженому отцем Олександром Кубеліусом у маленькій церквочці в селі Креничі неподалік від Києва. Привід дав не Буш-політик, а Буш-людина.

Парафіянка місцевої церкви Надія Назаренко тяжко захворіла. Врятувати її життя могли лише півмільйона доларів і лікування у клініках США. Лише Всевишній міг напучити зневірених батьків звернутися з листом-благанням до президента. Виявивши милосердя, дружина президента Барб... лала запроше...

Лікування ... місяці. Обійш... гічного втр... діагнозувалас... ку. Надія, як... неодноразово ... родини Бушів... своїх ми буде... пода за їх зд... тання», — ск... дії Назаренк... лебень вигол... ською, старо... англійською м...

ГОЛОС України

Про що говорять

…Е ЗОЛОТА …КТОРАЛЬ?

…ов поголос, що …ка пектораль, …хеологічне від…століття, зробле…им археологом, …ом Мозолевсь…ку в Дніпропет…пу, зберігається …Ленінград).

…ї надійшло кіль…х листів, у яких …я ви… повер…ль до…иєва.

…фська нагрудна …00-річний ше…ого мистецтва, …ам'ятка, рівної … нема в світі?

…Анатоліївна Бе…ший науковий … експозиційного …ею історичних … УРСР, здиву…

…е? У нас, у му…

…уть, що у вас …, а …ригінал …в Ерміта́жі.

…неправда. Копії …о з цього уні…ору. І саме в …Дніпропетровсь… копії, у нас та…Але …ригінал са…влас…, Украї…

…ожна довести, … пектораль на

…2 році Інститут … УРСР передав … що й зафіксо…вано під певним номером в інвентарній книзі, я пам'ятаю цей номер.

Неодноразово пектораль була представлена на різноманітних виставках як за рубежем, так і по Союзу… Так що все в порядку, можете заспокоїти своїх читачів.

Людмила БАРАНЕВИЧ.

* * *

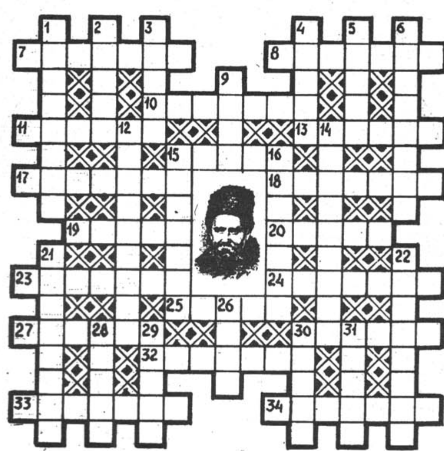
На знімках: ось і вона сама — унікальна знахідка XX століття, нагрудна чоловіча прикраса — золота пектораль; експозиція III-го залу Музею історичних коштовностей УРСР, скіфсько-сарматський період. Відвідувачі біля вітрини з пектораллю.

Фото Сергія П'ЯТЕРИКОВА.

Київ.

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 7. «…Тихо, тихо Зима минала, кралось лихо Та в самім серці й уляглось. У генеральші молодої», — назва поеми. 8. Гори на півострові Мангишлак, де Шевченко створив серію малюнків акварелллю й олівцем. 10. Малюнок, виконаний у Новопетровському укріпленні. 11. «Я думал все о железных столбах и о том, говорить ли мне о них Катерине и (…)». Повість «Княгиня» — персонаж. 13. «На правом берегу хотя и скудной, но знаменитой реки Альты расположен хутор старого сотника (…)». Повість «Близнецы» — прізвище сотника. 15. Суть літературного або художнього твору. 17. «А всім нам вкупі на землі Єдиномисліє подай і братолюбіє пошли». — назва вірша. 18. «Увертюра из «Вильгельма Телля» была исполнена прекрасно». «Щоденник» — автор опери. 19. «—Якиме! — сказала (…), взявши ребенка на руки. — Посмотри, какое здоровое да хорошее!». Повість «Наймичка» — персонаж. 20. «Та в пригоді свого батька Старого згадаєм, Полковника фастовського Славного (…)». «Швачка» — ім'я полковника. 23. «І мене в сім'ї великій, В сім'ї вольній, новій, Не забудьте пом'янути Незлим тихим словом». — назва вірша. 24. «—…молоде, дурне, а може, ще й сирота, доглядать було никому. — И он взглянул на то место, где должна была сидеть (…)» Повість «Капитанша» — персонаж. 25. Ім'я знайомої Шевченка, дружини коменданта Новопетровського форту. 27. «Подивився кругом себе, І, перехрестившись, Пішов собі тихо в Київ Святим помолитись…» — назва поеми. 30. Ілюстрація Шевченка до однойменного твору Г. Квітки-Основ'яненка. 32. Персонаж давньогрецької міфології. 33. Керівник селянсько-козацького повстання в Росії й на Україні, про якого є згадки у Шевченковому «Щоденнику». 34. «Уже з тиждень, як росту я, З сестрами гуляю Опівночі. Та з будинку Батька виглядаю», — назва балади.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Російський державний і військовий діяч, генералісимус. Шевченко виконав його гравюрний портрет у книжці М. Полевого «Русские полководцы». 2. Спеціальні засоби образної мови. 3. «До кого ж ти прихилишся? Нікого немає!.. До людей хились, небого, Люде привітають». — перша назва поеми. 4. «—Що це ви читаєте? — спитала спокійно мама й глянула на книжку. — Так ось де він, той «Кобзар», що пропав у папи!» — ім'я письменника, автора оповідання «Пригода з «Кобзарем». 5. Український радянський композитор, який на Шевченкові тексти написав дитячі хори без супроводу «Заповіт», «Мені тринадцятий минало», «Річка». 6. «Вміла мати брови дати, Карі оченята, Та не вміла на сім світі Щастя-долі дати». — назва поеми. 9. «Давид стенає та ридає, Багряну ризу роздирає і сипле попіл на главу». — назва поеми. 12. «…Щоб про неї люде знали, Дітей своїх научали, Щоб навчалися дівчата, Коли не вчить батько, мати». — назва поеми. 14. «А я дивлюсь, поглядаю, Сміюся сльозами». «Гайдамаки» — стилістична фігура. 15. Українська радянська письменниця, авторка драматизованої поеми «Тернова доля». 16. «Исполать тебе и тетенька (…), ты так естественно — зло исполнила роль помещицы Лепешкиной, что сама Коробочка перед тобой побледнела». «Щоденник» — прізвище актриси. 21. Селянин-кріпак, який служив кухарем у поміщика О. Лук'яновича, куди Шевченко приїздив малювати портрети членів родини поміщика. 22. «Хай же промінь твоїх думок Поміж нами сяє, «Огню іскра великого» Повік не згасає!» — авторка вірша «На роковини Шевченка». 26. Море і регіон навколо нього, тісно пов'язаний з життям і творчістю Шевченка. 28. Дійова особа п'єси Шевченка. 29. Місто, біля якого похований Шевченко. 30. Український радянський поет, літературознавець, критик, автор статті «Рима в «Кобзарі» Шевченка». 31. Автор опери «Катерина», написаної за власним лібретто на сюжет однойменної поеми Шевченка.

КРОСВОРД

Склав Олексій ГОЛОВКО.

Пригода

ХИЛЬНУВ ФЛАКОН — ЗАБУВ ПРО ПОГОН

Лютневого вечора до чергового міського райвідділу внутрішніх справ звернулася місцева жителька із заявою: колишній чоловік погрожує розправою. На місце виїхала оперативна група у складі начальника відділу М. Дяченка, його заступника А. Білоуса та чергового наряду. Увійшовши до будинку, побачили чоловіка з мисливською рушницею в руках. У відповідь на вимогу віддати зброю прогриміли два постріли. Начальник встиг відсахнутися і отримав поранення в руку. Його заступник — не встиг: по дорозі в лікарню А. Білоус помер.

Хто ж убивця? Ні, не рецидивіст з темним минулим. В. Бова служив у медвитверезнику черговим. З'ясувалося, що за вчинки, несумісні зі званням офіцера, його увільнили з органів, але він апелював до МВС України — і погони повернули. Як і вбитий ним колега, він був майором. Фатальну роль, вважає слідство, зіграло те, що він був напідпитку. Решта деталей з'ясовується.

Віталій МАКСЮТЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».

Суми.

ПОГОДА

8 та 9 березня по республіці утримається малохмарна погода без опадів. Вітер південно-східний, 7—12, у західних областях пориви 17 — 22 метри за секунду. Температура повітря вдень від 3 морозу до 3 градусів тепла, вночі 8—13 морозу, на північному сході до 16 градусів морозу. У західних областях вдень 1—6 тепла, вночі 2—7 градусів морозу. На півдні Криму та в Закарпатті вдень 5—10 градусів тепла, вночі близько 0.

По Києву та області сьогодні без опадів. Вітер південно - східний, 7—12 метрів за секунду. Температура повітря вдень від 3 морозу до 3 градусів тепла, вночі 8—13 морозу.

…дзвінок

…АТИ ВАЖКО

…тково не пра…ахти виробни…я «Красноар… Тут у гли…арських сели… накопичилося, … аніж у цент… було одного …ндації до …ники виріши… переможного …

…року заборго…кивачам вже …ут 24 тисячі … збитки скла…ьйонів карбо…рям ні з чого …аробітну пла…

…ак солідарнос…ів приєдналися …онецької шах…ти імені Челюскінців та шахтоуправління «Жовтневе», які, до речі, мають з початку року чи не найбільшу заборгованість по вуглевидобутку.

І все ж більшість шахт в області сьогодні працюють, хоча вугілля і не відвантажується. Прогноз на завтра давати важко. Багато залежить від самих страйкуючих. Не останнє слово має сказати і РРСКД, хоча, чесно кажучи, лідери страйкового руху не без власних зусиль потрапили в досить складну й неоднозначну ситуацію.

Юрій Доценко, власний кореспондент «Голосу України».

Донецьк.

Новини з усієї України

ДЛЯ ВІРУЮЧИХ І НЕВІРУЮЧИХ

У Путивлі прийняв перших постояльців готель «Монастирський». Освячений благочинним округу старовинний особняк, у якому більше 20 затишних номерів, реставрувало за свої кошти виробниче об'єднання «Сейм».

Віталій СЛОБОЖАН.

Сумська область.

Інформаційне агентство «Євро-Ікс» повідомляє

МАХНОВЦІ ПРОТИ… АНАРХІЇ

Клуб імені Нестора Махна почав діяти у Бердянську Запорізької області. На перших засіданнях було визначено програму діяльності клубу, обрано керівні органи. Члени клубу домагаються відміни «продрозверстки» — постачання місцевого продовольства центру, виступають проти будь-якої диктатури і насильства, за вільні, демократичні вибори, вирівнювання прав діючих партій та організацій. На звернення «анархісти» члени клубу не відгукуються.

Дехто схиляється вважати «махновців» диваками, а сам клуб — екзотикою. Як знати! Адже до пам'ятника Махну в Парижі і зараз щодня лягають свіжі букети…

ДАЙ, БОЖЕ, ЗДОРОВ'Я БУШУ!..

Ці слова прозвучали в молебні, відслуженому отцем Олександром Кубеліусом у маленькій церковці в селі Креничі неподалік від Києва. Привід дав не Буш-політик, а Буш-людина.

Парафіянка місцевої церкви Надія Назаренко тяжко захворіла. Врятувати її життя могли лише півмільйона доларів і лікування у клініках США. Лише Всевишній міг напучити зневірених батьків звернутися з листом-благанням до президента. Виявивши милосердя, дружина президента Барбара Буш надіслала запрошення сім'ї Надії.

Лікування тривало чотири місяці. Обійшлося без хірургічного втручання, хоча діагнозувалася пухлина мозку. Надія, яка видужувала, неодноразово була гостею родини Бушів. «До кінця днів своїх ми будемо молити Господа за їх здоров'я і процвітання», — сказала мати Надії Назаренко. До речі, молебень виголошений українською, старослов'янською та англійською мовами.

Ну й ну!

«ПОРОЖНЯК» НА ЕКСПОРТ

Працівники управління КДБ по Закарпатській області «зафіксували» на залізничній станції Батеве 160 двадцятитонних контейнерів з одягом, взуттям, текстилем, складною побутовою технікою, іншими дефіцитними товарами на сотні тисяч карбованців, які було адресовано за кордон як… порожні. 40 таких контейнерів виявлено на угорській прикордонній станції Захонь. Їх повернуть у країну.

Микола ГОРВАТ, власний кореспондент «Голосу України».

Закарпатська область.

Сьогодні мамине свято.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

АМБІЦІЇ «В ЗАКОНІ»...

Уже майже рік обирають депутата до Боярської міської Ради по 56-му виборчому округу, і все — безрезультатно.

Четверта сесія Боярської міськради проходила неординарно. Всього було: і емоцій, і амбіцій. Не вистачало лише виваженості та розсудливості. Особливо тоді, коли розглядалось питання про затвердження депутатських повноважень.

Справа в тому, що на попередній сесії виявилось, що вибори проходили по двох округах (45-му і 56-му) з однаковим порушенням. А саме: згідно з чинним законодавством виборчі комісії цих округів не були затверджені Києво-Святошинською районною радою (Боярка — районного підпорядкування—**І. К.**). Тоді ж було вирішено звернутись до районної Ради, щоб та визнала повноваження виборчих комісій по 45-му та 56-му виборчих округах. Президія районної Ради створила комісію «по факту порушення Закону УРСР про вибори депутатів місцевих Рад народних депутатів». На чолі із заступником голови райради М. Павелком. Які ж результати діяльності комісії?

Було встановлено, що порушення однакове, проте наслідки різні. Тобто комісія у висновках рекомендувала підтвердити повноваження дільничної комісії (№ 15) по 45-му округу і не затвердити дільничну виборчу комісію (№ 17) по 56-му округу.

Таким чином, аргументів, наведених у довідці комісії, яку зачитав голова райради, голова постійної комісії з питань соцзаконності Київської обласної Ради Василь Кравчук, виявилось досить. Тому сесія більшістю голосів визнала повноваження одного депутата (45-й округ) і не визнала повноваження іншого—(56-й округ) Володимира Зотова. Де ж тут «зарито собаку»? А «собаку» зарили в довідці районної комісії.

ЕКСГУМАЦІЯ «ЗАРИТОГО СОБАКИ»

Може надто низька була політична активність? Ні. Наприклад, останнього, третього разу бюлетені отримало майже 70 відсотків виборців. А може, кількість кандидатур не дала змоги здобути перемогу комусь із претендентів? Ні, кандидат був один. Чи, може, просто виборці проголосували проти? Знову ж ні, адже результати голосування такі: за — 248, проти — 31. І все-таки, чому виборці округу залишились без депутата? Чому сесія міськради не затвердила його повноваження?

Думка про те, що депутатів ошукали, зародилася у мене ще на сесії. Бо запитань було більше, ніж відповідей на них. І потрібно було перевірити цілий ряд фактів, документів та свідчень, щоб дати вичерпні відповіді.

«СПРАВКА*

Про результати перевірки звернення Боярської міської Ради народних депутатів місцевих Рад народних депутатів...

...2. На момент створення комісії в Боярську міську Раду ще не було обрано декілька депутатів, в тому числі по округах № 45 та № 56.

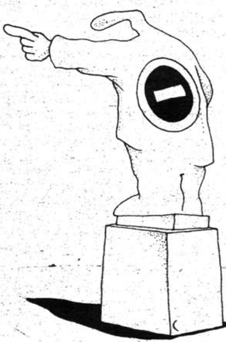
Причому округ № 45 звільнився в результаті дострокового припинення повноважень депутата Апостолова, а по округу № 56 повноваження обраного депутата не були визнані сесією через скаргу депутатів Мосунова та Діарової (М. Мосунов скаргу не писав. — І. К.).**

— Таким чином, для проведення виборів потрібно було створити дільничну виборчу комісію по 45 виборчому округу. Вона була створена і затверджена рішенням міськвиконкому № 131.

Таким же рішенням створена й нова комісія по округу № 56, не дивлячись на те, що попередня комісія по закону продовжувала свою роботу. Причому, до складу комісії включено 13 чоловік. З них 6 — представники квартального комітету, а 7— представники райпобуткомбінату. За 5 днів до виборів по ініціативі Діарової п'ять представників квартального комітету зі складу комісії виведено рішенням виконкому № 153 від 15.10.90 р.

При перевірці встановлено, що протокол висунення представників райпобуткомбінату **сфабрикований Діаровою та заступником голови профкому Рак Р. І.** При цьому в число висунутих представників побуткомбінату Діарова включила двох потрібних людей з числа жителів кварталу. .

. З метою надання законності в протоколі **занижено кількість працівників будинку побуту з 75 до 60 чоловік**. Це підтверджується свідченням Рак Р. І. та Вороніної А. М., а також справкою райпобуткомбінату». (Виділено мною — **І. К.**).

Малюнок Сергія **ФЕДЬКА.**

Одне слово, голова дільничної комісії, народний депутат районної Ради Ольга Діарова «сфабрикувала» протокол, «занизила» кількість працюючих у Будинку побуту. А далі «незаконна» комісія отримала бюлетені і провела вибори. Не знаю, як ви, але я не можу уявити, як до незатвердженої дільничної комісії потрапили бюлетені? Саме такими «фактами» керувалася комісія районної Ради, очолювана заступником голови Ради Миколою Павелком.

Ексгумуючи «заритого собаку», тобто розслідуючи висновки комісії, автор цієї статті зустрівся з товаришем М. Павелком. Лукавив Микола Петрович, коли підписував довідку. Бо чисельність працівників Будинку побуту Боярки **насправді становила** на день проведення зборів та складання протоколу висунення до виборчої комісії **60 (шістдесят) осіб**. У матеріалах же комісії чорним по білому записано 75 (сімдесят п'ять), і цей, так би мовити, «документ», написаний від руки, без дати, щоправда, засвідчений круглою печаткою і підписаний завідуючою Будинком побуту М. Нестеренко. І тут же під час розмови з'ясовую, що коли комісія на чолі з М. Павелком «перевіряла» кількість працюючих Будинку побуту, директор райпобуткомбінату Г. Лебідь був на місці. А довідка в матеріалах комісії чомусь підписана М. Нестеренко. Дивно, чи не так?!

Ще більше я здивувався, коли до моїх рук потрапила довідка з того ж Будинку побуту, в якій сказано, що чисельність працюючих на момент висунення до виборчої комісії дійсно становила **60 (шістдесят) осіб**. Документ підписаний директором Г. Лебедем, інспектором відділу кадрів О. Кощинець та засвідчений не менш круглою печаткою. Диво — та й годі!

Мав я і зустріч з Раїсою Рак та Антоніною Воронінею, які «підтверджували свідченнями», що зборів не було. І цього разу комісія на чолі з М. Павелком, м'яко кажучи, погрішила проти істини.

Не менш «цікаві факти» виявились і в інших матеріалах районної комісії. Так, наприклад, одразу викликали недовіру заяви трьох виборців, написані на трьох однаковісіньких аркушах із учнівського зошита в клітинку. Всі вони—і В. Кострицький, і В. Кондратенко, і Г. Платкова «скаржились», що за них проголосували, тим самим порушили права виборців. Розповідає член виборчої комісії № 17 (56-й округ) Алла Кравчук:

— Засвідчую, що В. Кострицький та Г. Платкова проголосували. Це бачила не одна я, а й інші члени виборчої комісії. А що стосується В. Кондратенко, то він ні голосувати, ні, звичайно, скаржитися не міг, бо під час виборів відпочивав на курорті.

— А що ви можете сказати з приводу кандидатур, запропонованих до виборчої комісії зборами квартального комітету № 13?

— Я понад тридцять років живу в Боярці, тому людей свого мікрорайону знаю добре. Так до протоколу, підписаного П. Бібіком та В. Коржем, з невідомих причин потрапили: Р. П. Левченко, вул. Островського, 40, який там не проживає. Валерій Чуриков теж давно живе і прописаний в іншому місці, отже, фактично не міг брати участі як представник мешканців даного кварталу...

Думаю, зрозуміло, що надто вже комусь не хотілося, щоб В. Зотов став депутатом.

ЦЕЙ НЕБАЖАНИЙ ЗОТОВ

Хто ж такий Володимир Зотов, якого так наполегливо не бажають бачити в депутатському корпусі? Володимир Олександрович Зотов проживає в м. Боярці, 1946 року народження, член КПРС, кандидат економічних наук, доцент, нині виконує обов'язки завідуючого кафедрою Київського філіалу Центрального міжвідомчого інституту підвищення кваліфікації керівних працівників та спеціалістів будівництва. В. Зотов добре розуміється і на плановому господарстві, і на фінансах, і на питаннях економіки будівництва. (Серед депутатів Боярської міської Ради жодного економіста немає. — **І. К.**).

(З листа В. Зотова до редакції).

«Змушений звернутися до вас у зв'язку з тим, що в Боярці по виборчому округу № 56 під час виборів депутата міської Ради вже майже рік порушуються права виборців. Вибори, які відбувалися в березні 1990 року, були визнані недійсними через те, що в урни було підкинуто більше 30 зайвих бюлетенів. Незважаючи на те, що цей факт був перевірений і підтверджений, ні міська, ні Києво-Святошинська районні Ради роботі дільничної виборчої комісії не дали належної оцінки. Як результат, повторні вибори по цьому округу також були визнані недійсними. З вини тієї ж комісії. Так, наприклад, в списках виборців, що проголосували, значились люди, які померли.

Нове голосування в жовтні 1990 року проводила інша дільнична виборча комісія, створена іншим трудовим колективом. Результат: вибори відбулися і депутата було обрано.

Через два місяці після виборів з ініціативи районної Ради була створена комісія на чолі із заступником голови Ради тов. М. Павелком нібито для з'ясування обставин створення та реєстрації дільничної виборчої комісії.

Виходить, вибори були організовані та проведені без участі міської та районної Рад? Де ж були ці Ради, коли готувались та проводились вибори?

Районна Рада, на жаль, працює, як за старих застійних часів. Три роки тому я мав «щастя» зустрітися з тов. М. Павелком з приводу порушень прав мешканців у зв'язку із спорудженням 9-поверхового будинку із зони малоповерхової забудови. Тов. М. Павелко, розглядаючи колективну заяву мешканців нашого кварталу, амбіційно заявив, що будувати все одно будуть, незважаючи на те, що грубо порушені будівельні норми та правила, що негативно позначається на умовах проживання та породжує соціальні конфлікти. Тепер той самий тов. Павелко безпосередньо бере участь у порушенні закону, намагаючись подати вибори, що відбулись, як незаконні».

Не хочу битися в здогадах, кому ж то не до душі кандидатура В. Зотова. Але чому крайніми в цих політичних ристалищах виявляються виборці? Чому порушується закон про вибори? Звичайно, можна, як у дитинстві, сказати «ми не знали». Але ж незнання закону, як відомо, не звільняє від відповідальності. А статися це повинно було неодмінно.

Бо голова міськради Леонід Орел фактично усунувся від проведення виборів. А його шановний заступник, Віталій Апостолов, судячи з усього, роздратовано сприйняв кореспондента, бо заявив, що «сам тепер буде писати». Видно, «честь мундира» для нього дорожча за честь і гідність депутата районної Ради Ольги Діарової, яку безпідставно ганьбили на сесії міськради. І ще одне, хто ж усе-таки за все відповідатиме? На мою думку, відповідальність повинна бути не тільки моральною, а й кримінальною. Звичайно, у Кримінальному кодексі немає статті за знущання над виборцями та кандидатами. Але ж є стаття за підробку виборчих документів. Закони повинні діяти, інакше ми не створимо правової держави. А ми повинні її створити!

Ігор КАБЛАК,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Замість P. S. «Ми звертаємось до правоохоронних органів, до депутатів, до засобів масової інформації, до всіх, кому не байдужі права Людини, з вимогою покласти край сваволі.

Виборці округу № 56, м. Боярка

1. Крамарєва Н. М.
2. Лахтадир Т. М.
3. Олійник Л. В.
4. Батигіна В. В.
5. Бондаровський Г. В. ...»

Усього 57 підписів.

* Документи наводжу, зберігаючи граматику та стилістику оригіналів. — І. К.

** Хіба повноваження можуть бути «не визнані через скаргу»? — І. К.

Футбол

СОН НЕ В РУКУ...

Вечірнє тренування «Барселони» напередодні матчу 1/4 фіналу розиграшу Кубка кубків, яке проходило на Республіканському стадіоні столиці України, спостерігав разом із тренером київського «Динамо», заслуженим майстром спорту Володимиром Безсоновим. Він розповів мені, що йому приснилося, ніби кияни виграли у лідера іспанського чемпіонату — 2:1. На жаль, той сон був не в руку.

«Динамо» (Київ) — «Барселона» (Іспанія) — 2:3 (1:2). Київ. Республіканський стадіон. 6 березня. 100000 глядачів.

Судді: Д. Сайм, Д. Хоуп, Д. Маквікар (усі — Шотландія).

«Динамо»: Жидков, Лужний, Цвейба, Деркач, Ю. Мороз, Беца, Шматоваленко, Заєць, Саленко, Юрченко (Матвеєв, 68), Юран.

«Барселона». Субісаррета, Еррера, Алесанко, Сакристан, Серена, Бакеро, Ортега, Стоічков, Лаудруп (Гарсіа, 62), Амор, Бегурістайн (Льопес, 89).

Голи: Бакеро (6), Заєць (34), Ортега (45), Стоічков (63, з пенальті), Саленко (82, з пенальті).

Попереджено Алесанко і Деркача.

На жаль, не виправдався прогноз й іншого заслуженого майстра спорту Ріната Дасаєва, який стверджував, що барселонці в Києві гратимуть від оборони. Гості і не думали про захисний варіант, кинувшись з перших же хвилин в атаку. І не стрімголов, а продумано і напрочуд підготовлено. Дуже швидко до них прийшов успіх, який помітно розстроїв молоду київську команду. Запізнився Цвейба, його не підстрахували партнери, і Бакеро сумлінно відпрацював після кутового з правого флангу. В той момент подумалося: як же динамівцям не вистачало досвідченого Кузнецова. Але хіба тільки цього центрального захисника бракувало нашим землякам?! Гадаю, що були б у складі «Динамо» Литовченко, Протасов, Рац, Михайличенко, Дем'яненко, не такими грізними здавалися б «каталонські монстри». Але ці «зірки», на жаль, знаходяться тепер далеко від рідного дому...

Після пропущеного голу господарі довго не могли «зачепитися» за м'яч. Утім, слід віддати їм належне, вони спромоглися таки вирівняти гру і перевести її до воріт досвідченого Субісаррети. Але і він не зміг відвести загрозу, коли жовто-голубі провели швидку і настирливу контратаку. А Заєць пробив упевнено і точно.

Здавалося, подальші події розвиватимуться за сценарієм зі сну Безсонова (пробачте за каламбур). Але Ортега дуже швидко знову вивів гостей уперед.

У перерві між таймами мав розмову із заслуженим майстром спорту Рамазом Шенгелією, який приїхав із Тбілісі повболівати за киян:

— Динамівці, на жаль, програли середину поля. Їм явно бракувало диспетчера, який мав би координувати дії колективу. А з послабленою середньою лінією важко розраховувати на стабільну, конструктивну гру. Однак ще не все втрачено. Слід діяти настирливіше, пресингувати...

Що ж, кияни дуже старалися, мали чимало вдалих гольових моментів. Хоча і гості, слід бути відвертими, не залишалися в боргу. Відчувалося, що «Барселона» — команда найвищого класу, без перебільшення — гранд світового футболу. Висока техніка, максимальні швидкості, нестандартні тактичні дії притаманні гравцям каталонського клубу.

Грубий прийом Жидкова, яким він зупинив у штрафному Стоічкова, звів нанівець сподівання футболістів «Динамо» і їхніх численних прихильників. Скривджений чітко реалізував пенальті.

Динамівці, щоправда, не опустили рук і, не шкодуючи себе, прагнули відігратися. Втім, гадаю, слабкою втіхою став для них гол з 11-метрового, який реалізував Саленко.

На післяматчевій прес-конференції настрій у керівників команд, зрозуміло, був різним. Наставник гостей Карлос Рексач не приховував задоволення результатом матчу. На запитання журналістів відповідав спокійно, детально:

— Якщо відверто, то дуже мало знали про суперника, — сказав він. — Втім, інформацією про те, що кияни зазнали відчутних кадрових втрат, володіли. Як же гратимуть новобранці цього видатного клубу — навіть не мали й уяви. Думаю, ми зіграли добре. Щоправда, «Барселоні» пощастило, бо їй протистояла дуже молода команда, яка ще не набула потрібного досвіду міжнародних виступів. Однак щоразу після того, як динамівці забивали нам голи, було важко знову заволодіти ініціативою.

— Що ж буде в Барселоні?

— Переді мною стоїть важливе завдання зробити все, щоб наші футболісти не розслабилися. А такий гріх, на жаль, спостерігався за ними на чудовому полі київського стотисячника. Нас зігріває думка про те, що ми виграли і забили три м'ячі...

— І все ж, яким буде результат на стадіоні «Ноу Камп» у столиці Каталонії?

— Ми виграємо і вдома.

— Кого з динамівців могли б виділити?

— Найбільше мені сподобалися в'юнкий Юран, упевнений Цвейба і технічний Беца. Однак сьогодні я не побачив у діях динамівців тих якостей, які дозволили б їм претендувати на єврокубок. Повторюю, цій перспективній команді явно бракує досвіду. Але чесно зізнаюся, що, як на мене, динамівці в окремі моменти мали над нами перевагу і досить відчутну. Подумаємо, і дуже серйозно, над тим, що киянам, які програли, вже нічого втрачати. На нашому полі вони стануть ще небезпечнішими.

Не почув песимізму й у відповідях заслуженого тренера України, одного з наставників київського «Динамо» Володимира Веремєєва:

— Щиро скажу, що ми задоволені грою, яку продемонструвала наша молода команда. Не маємо претензій до гравців, які не зняли капелюха перед суперниками з «Барселони», які не потребують компліментів. А, між іншим, нам довелося більше і наполегливіше готуватися до цієї гри. Сьогодні наш склад грав вперше в такому варіанті. А Цвейба і Юран вийшли на поєдинок, маючи серйозні травми. Але вони справжні чоловіки, і ніхто, мабуть, не помітив, що їм було важко.

Не знаю, як завершиться матч у Барселоні, але ми постараємося зіграти достойно...

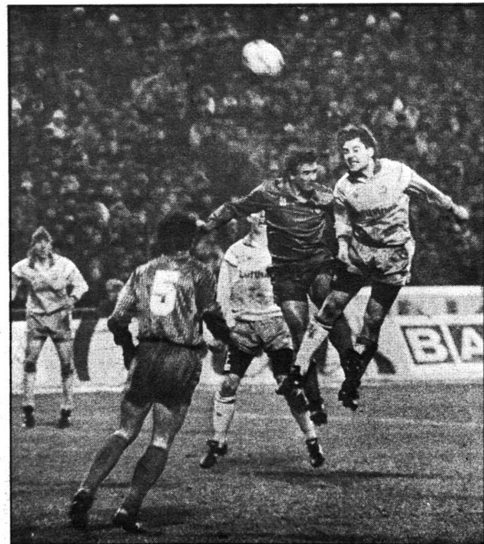
Як кажуть, останньою вмирає надія. Отже, плекатимемо її і сподіватимемося на кращий підсумок у поєдинку-відповіді через два тижні.

А тепер результати матчів інших пар у євротурнірах.

Кубок чемпіонів. «Спартак» (Москва) — «Реал» (Мадрід) — 0:0, «Црвена звезда» (Югославія) — «Динамо» (Дрезден, Німеччина) — 3:0, «Мілан» (Італія) — «Марсель» (Франція) — 1:1, «Баварія» (Німеччина) — «Порто» (Португалія) — 1:1. **Кубок кубків.** «Легія» (Польща) — «Сампдорія» (Італія) — 1:0, «Льєж» (Бельгія) — «Ювентус» (Італія) — 1:3, «Манчестер Юнайтед» (Англія)— «Монпельє» (Франція) — 1:1. **Кубок УЄФА.** «Брондбю» (Данія) — «Торпедо» (Москва) — 1:0 (гол забив Мадсен), «Болонья» (Італія) — «Спортінг» (Португалія) — 1:1, «Рома» (Італія) — «Андерлехт» (Бельгія) — 3:0, «Аталанта» (Італія) — «Інтер» (Італія) — 0:0.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

МИНУЛОЇ СЕРЕДИ В ЄВРОПІ БУВ ВЕЛИКИЙ ФУТБОЛЬНИЙ ДЕНЬ: ГРАЛИСЯ ПЕРШІ МАТЧІ 1/4 ФІНАЛУ В ТРЬОХ КЛУБНИХ ТУРНІРАХ. У НИХ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ І ТРИ КОМАНДИ З РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ. ДИНАМІВЦІ КИЄВА НА СВОЄМУ ПОЛІ ПОСТУПИЛИСЯ ІМЕНИТІЙ «БАРСЕЛОНІ».

...ЯКИМ ЖЕ БУДЕ РЕЗУЛЬТАТ НА СТАДІОНІ «НОУ КАМП» У СТОЛИЦІ КАТАЛОНІЇ?..

З ПОТОКУ ПОВІДОМЛЕНЬ

Хокей. Чемпіонат СРСР, вища ліга. «Спартак» (Москва)— «Сокіл» (Київ) — 4:3, «Торпедо» (Нижній Новгород) — «Крила Рад» (Москва) — 1:2, «Торпедо» (Усть-Каменогорськ) — «Динамо» (Москва) — 2:6.

Баскетбол. Чемпіонат СРСР, чоловіки. ЦСКА — «Калев» (Таллінн) — 104:107, ВЕФ (Рига) — «Будівельник» (Самара) — 84:77, «Динамо» (Москва)— «Спартак» (Ленінград) — 96:75.

У жіночому чемпіонаті упевнено лідирує «Динамо» (Київ) — 17 очок.

ЯК ЖИВЕШ, СУЧАСНА ЄВО?

Війна закінчилась!

Війна в регіоні Перський затоки закінчилася, і американські військовослужбовці почнуть негайно повертатися на батьківщину. Про це заявив президент Джордж Буш у промові, виголошеній на спільній сесії конгресу Сполучених Штатів. Тепер нашим завданням, наголосив американський президент, стануть пошуки тривалого миру на Близькому Сході.

Справи кримінальні

ФІРМА «ФАТАЛЬНИХ ЖІНОК»

Відвідувачки магазину жіночого одягу «Жюліана оріджіналз» на сьомій авеню в Нью-Йорку спортивні, підтягнуті, взагалі їх можна було б вважати манекенницями, коли б не одяг, за яким вони сюди приходять. Куленепробивні куртки і плащі, строгі ділові костюми і вечірні сукні, пальта і шуби — не предмет гордості перед подругами, а... робочий одяг.

Приватна фірма «Фам фаталь сек'юріті», розташована в містечку-супутнику Нью-Йорка Йонкерсі, одна з багатьох, що займаються добором і підготовкою висококласних охоронців. Причому її персонал складається виключно з представниць «слабкої статі». Втім, цих дівчат до слабких не віднести: при вступі на роботу перевага віддається тим із них, що мають «чорні пояси» і навички поводження з вогнепальною зброєю. До того ж більшість із них встигла послужити в поліції.

Чому саме жінки? «Одна з причин, — вважає співвласниця фірми «фатальних жінок» Еліза Феррі, — полягає в нашій здатності пристосовуватися до обставин і не вирізнятися». Інша, більш важлива — спостережливість: жінки можуть помітити навіть те, що випадає з ока досвідченого професіонала-чоловіка.

Прецедент участі жінок у цій небезпечній і традиційно чоловічій роботі поклав федеральний уряд, розпочавши майже 20 років тому наймати їх до служби охорони президента. Цей приклад наслідували і місцеві власті, що відкрили прекрасній, і, як з'ясувалося, сильній статі шлях до роботи в поліції. Нині, наприклад, до послуг жінок-охоронниць вдаються мер Нью-Йорка Девід Дінкінс та його дружина.

Серед тих, хто довіряє свою безпеку жінкам — охоронницям — заможні іноземні туристи, керівники великих корпорацій, їхні діти. Цікаво, що послугами звіроподібних громил-охоронців користуються тепер лише зірки рок-музики. Адже чудово підготовлена жінка, яка буде гідною супутницею і в концертному залі, і в поході за покупками, надійніша, ніж «накачані» хлопці, яких тримають для відлякування найбільш затятих фанатів.

Дмитро КЛИМЕНТОВ.

«НЕЗАЛЕЖНА І ЩАСЛИВА»

Наша співрозмовниця — прес-аташе генерального консульства Франції у Києві Франсуаза ПЕРНЕ

Розмова вийшла дещо «освітською». Чому? Я запитала її, ось, мовляв, багато країн ввійшли в наш лексикон об'ємними образами: шведський стіл, кава по-турецьки, американська усмішка, російський характер. У цьому ж ряду стоїть означення «француженка». А що самі французи вкладають у це поняття? Мадам Перне відповіла дуже несподівано:

— У Франції це означає бути вільною жінкою. І не тільки у виборі чоловіка чи роботи, а взагалі — способу життя. Тільки не дивуйтеся: бути незалежною, а отже, щасливою, француженкам допомагає освіченість. Адже освічені й виховані люди просто мають більший вибір. На відміну від США, де кожен може зайняти більш-менш престижне місце в суспільстві без більш-менш порядної освіти, у Франції треба з самого початку своєї кар'єри довести, на що ти здатний. Французи міркують так: якщо ти не маєш спеціальної освіти, то ти нічого не вмієш. Тоді як в Америці треба просто працювати.

— Відповідно виховуємо наших дітей. Але, бачте, наша сім'я часто вояжує по світу. Франція, Америка, Росія, Україна... Може, це помилка, але діти не мають фізичної можливості вчитися і за американською, і за російською, і за українською програмами. Тому ми, звісно, вибрали французьку систему навчання. Правда, коли мешкали в Москві, дуже хотілося віддати Клер і Жюлі до звичайної школи, але нам відмовили тільки тому, що іноземці, до того ж з капіталістичної країни. У Києві обставини склалися так, що дітей змушені навчати працівники консульства за індивідуальною програмою. Але дітям потрібне спілкування з ровесниками. Для них це омріяні дні, коли двічі на тиждень вони йдуть до школи-ліцею № 109, де містер Донт читає українським школярам уроки історії, географії Франції французькою мовою.

— Мадам Перне, напевне, для вас відкриття генерального консульства Республіки Франція в Києві — це і відкриття України?

— Певною мірою так. Але з дитинства я знала про київську княжну Анну — королеву Франції. Майже п'ятнадцять літ тому я мешкала в Парижі біля української церкви і дуже симпатизувала її прихожанам. Тоді ж зацікавилась українським мистецтвом, придбала кілька платівок із записами народних пісень. До Києва ми приїхали з Москви. Не хочу образити москвичів, але в Києві люди набагато тепліші. Може, тому, що тут вже південь? А я теж народилася на півдні, в місті Бордо.

— Представляючи вас, спершу хотілося написати просто «дружина генерального консула». Але то було б напівправдою. Адже ви до того ж — прес-аташе генерального консульства Франції в Києві?

— Так, моя кар'єра почала вибудовуватись ще з тринадцяти років, коли взялася за вивчення російської мови. Правда, спеціального інтересу не було, слово «комунізм» для мене тоді нічого не означало. Після закінчення гуманітарного університету в Бордо працювала у відділі преси генерального консульства Республіки Франція в Москві. Там і познайомилась зі своїм чоловіком Югом Перне.

Тепер працюю прес-аташе тут, у Києві.

— Республіка Франція одна з перших відкрила своє генеральне консульство в Республіці Україна. І це дуже символічно. Нехай же ближчими стануть наші дороги, а мрії — реальнішими.

Вела бесіду
Катерина КІНДРАСЬ.

ЛІДЕРИ

Аж ось і Восьме березня. Цього дня — протягом десятиліть — наша пропаганда, співаючи справедливу осанну радянській жінці-трудівниці, водночас не вгавала тицяти у соціальні виразки так званого «вільного світу», де мовляв, жінку всіляко пригнічують і принижують. Тицяла, не помічаючи співвітчизниць, зодягнутих в оранжеві жилети, які відбійними молотками довбають асфальт.

З новим мисленням прийшло усвідомлення того, що те, «капіталістичне», правило звучить інакше. Так, є на Заході (і Сході) безробітні жінки, є пригноблювані представниці національних меншостей, наркоманки. А у нас їх немає! Проте «вільний світ» повсякчасно продукує й соціальний феномен (як на нашу думку) жінки-діяча, жінки-політика, жінки-лідера. Перед вами — двоє з них. Безсторонній об'єктив зафіксував цих жінок у діаметрально протилежних ситуаціях. Мері Робінсон, представниця лівих сил, уперше в історії Ірландії стала жінкою-президентом країни. Тож, зрозуміло, радості її немає меж. На іншому знімку — жінка, яка вже зробила свою державну роботу і тепер з певним сумом збирається залишити урядову резиденцію. Читач, звичайно, впізнає Маргарет Тетчер, «залізну леді», стопроцентного консерватора, яка, проте, завоювала міцні симпатії.

О. ДАЧЕНКО.

Інформ-шоу

КРАСУНІ З ВИБУХІВКОЮ

У В'єтнамі вже певною мірою звикли, що контрабандою різних закордонних товарів займаються і жінки. Але те, що з'ясувалося в ході розслідування крадіжок і перепродажу вогнепальної зброї і боєприпасів на одному з військових складів на півночі країни, викликало подив громадськості. Силами військової поліції виявлено цілу групу військовослужбовців, серед яких були чотири жінки. Впродовж кількох місяців вони викрали зі складу, який самі й охороняли, близько ста одиниць вогнепальної зброї, боєприпасів до неї і вибухівки. Частина зброї була продана в Китай, а також обмінена на наркотики і коштовне каміння.

Намагаючись замести сліди, злочинці спробували повернути на склад придбане на «чорному ринку» старе озброєння, дещо оновивши його. Але це їм не вдалося. Всі учасники групи заарештовані і чекають вироку суду.

ОБЕРЕЖНО: СНІД

У США зростає кількість молодих жінок, які заразилися на СНІД, і у 1991 році це буде однією з п'яти головних причин смерті серед жінок віком від 15 до 44 років. Як повідомляє Центр щодо контролю над захворюваннями, кількість заражень на СНІД серед жінок «постійно збільшується» і в основному за рахунок цього має місце зростання всіх захворювань на СНІД у США.

З листопада 1989 до жовтня 1990 року 11 відсотків усіх зареєстрованих випадків захворювання на СНІД серед дорослих припадали на жінок і, згідно з повідомленням Центру, з 1988 по 1989 рік кількість захворювань серед жінок збільшилася на 29 відсотків, а серед чоловіків — на 18.

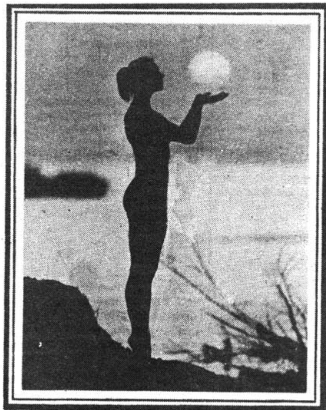
ЖЕРТВИ... СЕКСУ

Південноафриканські жінки практично беззахисні перед сексуальною агресією з боку колег по роботі. Такий невтішний для своїх співвітчизниць висновок зробила на сторінках газети «Уікенд аргус» професор Ельза Томпсон.

За висновком дослідниці, яка очолює відділення промислової психології Дурбанського університету, положення південноафриканського трудового законодавства «надто розпливчасті», щоб насправді захистити жінок на роботі від сваволі зухвалих залицяльників. Крім того, ображання жіночої гідності словом або дією практично не можна довести. Якщо, звичайно, під час такої вихватки не було свідків. Та й не кожна жінка ризикує подати в суд на начальника, який неправильно оцінив доступність і слухняність своєї симпатичної підлеглої.

Ельза Томпсон встановила: мінімум половина представниць прекрасної статі, що займаються розумовою працею, мали «недвозначні пропозиції» від одного з керівників, які натякали, що в разі згоди буде незабарне просування по службі.

Вихід з такої ситуації психолог вбачає, з одного боку, в удосконаленні законодавства і, з іншого, в «умінні кожної жінки бути твердою і постояти за себе».

Земля людей

Веде М. Ф. КОЗЛОВСЬКИЙ.

МАЛЕНЬКИЙ МАЯЧОК НА ПІВДЕННОМУ СХОДІ ДУШІ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

Маяк її тата давав орієнтири географічні.

Але душа теж має свої сторони світу, свій південний схід і таке інше.

І тут жоден з тих, хто ступав на берег, не обходився без Оленки, — ні моряки, ні дипломати, ні військові, ні рибалки, ні беззталанні шукачі пригод та втікачі од самих себе.

Бачачи її, кожен, будь він навіть японським українцем чи навпаки, казав собі: «Господи, я — вдома, хоч ні ця земля, ні ці небеса, ні це море не мають краю, але я — вдома!»

Аби хоч раз відчути це — не варто далеко їхати.

Можна роками не сходити з місця, заробляючи безперервний стаж бездомності. А потім підвести голову, побачити її й крикнути на всю канцелярію: «Земля, хлопці!».

Віталій ЖЕЖЕРА.

відкриваємо для себе його думки, стаємо віч-на-віч з «Кобзарем», не мислимо без нього нашого щоденного життя, уповаємо на нього в нашому прагненні духовного й державного відродження. Що ж. не ми винні в тому, що Тарас Шевченко для нас не просто геніальний поет, якими є геніальні поети в літературі інших народів; що ми сприймаємо його життя і творчість не тільки крізь призму естетичних, художніх переживань, а насамперед вписуємо їх в історію, долю, політичну боротьбу народу; що він для нас національний пророк, верховний суддя всього минулого, нинішнього й майбутнього життя нашого. Адже жодному з великих поетів світу не судилося в такій мірі формувати державнотворчі ідеї свого народу. В інших народів це робили політичні й військові діячі, у нас же не було своєї держави, єдине, що нам залишалося. — можливість формувати думки, переживання, події нації у слові, пісні. Тому не випадково роль політичного лідера доби. творця нації випала на долю поета.

...Возвеличу
Малих отих рабів німих,
Я на сторожі коло них
Поставлю слово.

ла загроза меншою, чи, навпаки, поглибилась? Чи ще й сьогодні нагромаджуються руйнівні сили, які можуть у будь-який момент перерости критичну межу, поза якою вже не буде вороття — загине країна, нація, яка «пишалася колись в добрі і розкоші»? І коли ж то вона пишалася? У ті короткі історичні моменти, коли мала своє військо, державу? Усі післяшевченківські десятиліття ми балансували на грані життя і смерті. Ми ж і сьогодні живемо «на нашій, не своїй землі», не маємо права розпоряджатися нашими власними багатствами, дарованими нам Долею, чи, казали наші батьки, призначеними нам від Бога. Ми й сьогодні включені в систему «єдиного й неподільного» державного механізму, в єдиний, себто імперський, «народногосподарський» комплекс, у якому задихаємося всі. До того ж новітні імперські механізми, аби не так скрипіли, змащуються улесливою патокою гасел про дружбу народів, запевняннями, що суверенітету в повному обсязі взагалі не буває, а тому, ставши незалежною державою, ми тут-таки загинемо. «Фарисеї, лицеміри, Господом прокляті», — казав Кобзар. Адже бути суверенним — означає розпоряджатися собою, своїм багатством, землею, долею. Всього-навсього. Чого ж то народ наш мають за немудре немовля?

руїну її демократичної державності.

Отак-то, Богдане!
Занапастив єси вбогу
Сироту Україну! —

дорікав поет гетьманові не тільки у вірші «Стоїть в селі Суботові», а й у багатьох інших.

Шевченко послідовно відстоює ідею державної самостійності України, а тому, не підтримує приєднання України до Росії. В поемі «Іржавець» він прославляє Івана Мазепу та його сподвижників, каже, що під булавою цього гетьмана ми могли б вибороти волю й державну незалежність України, «якби були одностайно стали та з фастівським полковником гетьмана єднали».

Нам і сьогодні, в нинішній найвирішальніший час, напередодні референдуму про дальшу долю Союзу, потрібна єдність. Чи ж розділимося знову, як тоді, за різними політичними орієнтаціями й дамо знову на століття втягнути себе в нове імперське ярмо? Зрештою, на цей раз уже, либонь, назавжди. Тому шепочу, як молитву, як закляття, як добре знамення Шевченкові рядки:

Нехай мати усміхнеться —
заплакана мати.
І діточок благословить
Вольними устами...
І забудеться срамотня

Михайло КОСІВ, народний депутат УРСР:

ЧИ ДІЖДЕМОСЯ

Коли інші дивилися на вмирання великої європейської нації якщо й не спокійно, то з почуттям приреченості. й безпорадно розводили руками, Шевченко кричав від болю, плакав, проклинав, кликав до боротьби, вселяв надію на її успіх.

Шевченко послідовно відстоює ідею державної самостійності України, а тому не підтримує приєднання України до Росії. В поемі «Іржавець» він прославляє Івана Мазепу та його сподвижників, каже, що під булавою цього гетьмана ми могли б вибороти волю й державну незалежність України, «якби були одностайно стали та з фастівським полковником гетьмана єднали».

У ТЕКСТАХ християнської Літургії є вислів: «І знову, і знову миром Господу помолимось»,— себто заклик підпорядкуватися єдиному душевному поривові й звернути свої почуття й помисли до того, кого прийнято вважати Найвищою Досконалістю Всесвіту.

Чому так сталося, що нашою національною молитвою, українським Євангелієм, до якого знову й знову припадаємо, в якому кожного разу наново пізнаємо і знаходимо для себе пораду і розраду, очищуємо помисли, став «Кобзар» Тараса Шевченка? Маємо радіти з цього приводу чи сумувати? Це становить нашу національну гордість чи є свідченням політичної неповноцінності? Чи не могли б ми, нарешті, не тривожити Душі нашого генія безперестанними апеляціями до неї? І чи не міг би наш Шевченко за прикладом інших геніальних письменників світу просто посісти належне йому основоположне місце в історії літератури і стати одним із авторів хрестоматій, предметом наукових літературознавчих студій?

Чому Шевченко в таких відмінних між собою політичних ситуаціях, у які найчастіше всупереч своїй волі втягується Україна, залишається для нас актуальним? Так буде завжди, чи настане такий час, коли він стане тільки письменником? Тим часом 177 років минуло від дня його народження, 130 від часу, коли його між нами не стало, а ми постійно, з неослабною наполегливістю

Якби Кирило-Мефодіївське Братство, до якого належав Шевченко, могло перетворитись у політичну партію, вона могла б вибудувати програму боротьби за державний суверенітет України на основі ідей «Кобзаря» (абсолютно не нехтую його художньою силою і довершеністю). Бо «Кобзар» став для нас і нашою історією, і нашою політикою, і нашою державою.

У чому виявляється державна роль Шевченкового слова в історії українського народу? Передусім, у тому, що поет якнайповніше відчув реальну загрозу загибелі України, вловлював, «на дотик», смертоносні симптоми трагедії народу. Складається враження, що не в Петербурзі, не в далекому Кос-Аралі він пробув майже все своє життя, що Душа його віща літала (як у містерії з поеми «Сон») над Україною — і все бачила, все розуміла, все передбачала.

Погибнеш, згинеш, Україно,
Не стане знаку на землі.
А ти пишалася колись
В добрі і розкоші!

Коли інші дивилися на вмирання великої європейської нації якщо й не спокійно, то з почуттям приреченості, й безпорадно розводили руками, Шевченко кричав від болю, плакав, проклинав, кликав до боротьби, вселяв надію на її успіх.

ЧИ далеко ми нині, від часу Шевченкового застереження, відійшли від прірви небуття? Ста-

Великодержавні ідеологи та їхні прислужники, які доклали шалених зусиль, аби відібрати в нас нашу історичну пам'ять, а відтак навіки посісти нашу землю й усі багатства її надр, із сатанинською запопадливістю руйнували українську церкву і палили історичні пам'ятники, бібліотеки, нищили архіви, відбирали у нас нашу мову й культуру, плюндрували й оскверняли могили, а понад усе — вели війну проти Шевченка. А ми, що ми?

Одні з нас уперто трималися за Шевченка, аби не дати втопити себе в асиміляторському багні, інші натомість «дивились і мовчали, і мовчки чухали чуби, малії, подлії раби». Останніх було явно більше, тому нас перетворили в заложників — смертників на власній землі. Сьогодні ми становимо народ, опалений смертоносним промінням провіщеної в Біблії звізди Полинь, себто Чорнобиля, і дай-то, Боже, щоб це проміння було останнім.

Шевченко не тільки застерігав Україну перед можливістю остаточної загибелі, але й шукав винуватців трагедії: «Мій милий краю неповинний, За що тебе Господь кара, Карає тяжко?». І знаходив відповідь на це найболючіше питання нашої історії: «За Богдана та за скаженого Петра...». Справа, звісно, не тільки в конкретних іменах. З іменем гетьмана України Богдана Хмельницького в «Кобзарі» пов'язане уявлення про остаточну втрату політичної свободи України,

Нещасна година,
І оживе добра слава,
слава України.

Від Шевченка доставалося всім тим нашим сусідам, які посягали на незалежність України, кували кайдани, аби зробити нас невільниками чи то на турецьких галерах, чи в польській або російській самодержавній кріпаччині. Не знаю, чи є ще в світовій літературі кривавіша поема понад Шевченкові «Гайдамаки». І все ж, саме він, звертаючись до поляків, говорив: «Подай же руку козакові і серце чистеє подай!». Ми й сьогодні готові простягнути руку для дружнього потиску нашим сусідам, і приймемо кожну простягнену до нас руку, якщо вона буде подана з чистим серцем, а не для того, аби знову втовкмачувати нам у голови свої концепції нашої історії. Відповідаючи імперським історикам, Шевченко з гіркотою писав:

На тій Україні,
На тій самій, що з тобою
Ляха задавила!
Байструки Єкатерини
Сараною сіли.
Отаке-то, Зіновію,
Олексію друже!
Ти все оддав приятелям.
А їм і байдуже.
Кажуть, бачиш, що все то те
Таки й було наше,
Що вони тільки наймали
Татарам на пашу
Та полякам... Може, й справді!
Нехай і так буде!
Так сміються ж з України
Стороннії люди!

Знаходить Шевченко призвідців лиха й серед українського народу. Запроданці завше стараються найбільше: «Гірше ляха свої ж діти тебе розпинають...».

Образ України в «Кобзарі» неодмінно порівнюється з образом сироти, безталанної вдови, старої немічної матері, якої відцуралися діти. А ті діти, заради яких батько продав останню корову, аби вивчилися цвенькати по-московськи, нап'явши віцмундири з циновими (себто чиновницькими) гудзиками, сміються тепер з дурних хохлів, які ще тримаються своєї мови, історії, пам'яті про те, що «було колись на Вкраїні». Національний сором — гірке, болюче відчуття, яке неминуче вливається в душу, коли стаєш віч-на-віч з «Кобзарем». Хіба не отерпне душа від таких ось рядків:

А поки що перевертні
Нехай підростають
Та поможуть москалеві
Господарювати,
І з матері полатану
Сорочку знімати.

ВАШІНГТОНА?

ЯКЩО це було актуальним у часи Шевченка, коли господарювали на рівні рискаля й лопати, то наскільки актуальнішим стало сьогодні, коли в розпорядженні новітніх господарників сучасні технічні засоби! То скільки цих «перевертнів» маємо сьогодні? Ми всі чи не стали перевертнями, які допомагають комусь там господарювати на нашій землі? Ми ж із вами навіть не знаємо остаточного обрахунку всього того, що московський центр забирає собі з України. Тільки прошу не плутати акцентів: Шевченко не мав на увазі російський народ, якого царизм обдирав також, не маю і я на увазі нинішню Росію, яка обдерта і сплюндрована так само, як і Україна. Мається на увазі система імперської держави: царської, самодержавної в часи Шевченка й командно - адміністративної, централізованої, всесоюзної в наші дні, яка змінила тільки забарвлення соціальних найменувань, не змінивши реальної суті. Нині нам знову накидають договір про «оновлену федерацію» замість того, аби сприяти будівництву співдружності суверенних держав. Тобто знову й знову повертаємося до розв'язання наших найелементарніших державних, політичних, соціальних завдань, без яких немає життя, які давно вже розв'язані в решті цивілізованого світу. Побудувати власну суверенну державу — це вже сьогодні справа не політичних амбіцій чи національних гордощів, а вимога нормального функціонування економіки, тому ця ідея має бути привабливою для представників усіх національностей, які живуть на українській землі. Тому пам'ятаймо Шевченкові слова: «І всім нам, сущим на землі, єдиномислиє подай і братолюбіє пошли».

Ми знаємо: і сьогодні ще є такі, які кусають лікті з досади: «Ех, мало ми їх тоді вистріляли, не всіх виявили, розкрили, ліквідували...». Дайте спокій, панове душогуби! Народ, який мав хоч раз в історії свою державу, уже ніколи не забуде смак самостійності, незалежності, волі і за першої ж нагоди знову і знову заявлятиме про своє природне право жити вільно. Ми ж і п'яді чужої землі не хотіли і не завойовували. Ми тільки хотіли бути вільними на своїй власній. Наш народ можна порівняти із зачарованим злими силами велетнем, якого підступом і обманом закували в кайдани, та рабство зовнішнє не стало для нього рабством внутрішнім. А тому скільки б нас не зосталося на новий засів, нехай і маленька шопка, ми знову й знову піднімаємось духом і заявляємо про своє право бути господарями на власній землі.

Маємо тільки з'ясувати: як, якими засобами нинішні борці за незалежність України можуть досягнути мети? Шевченко, згідно з традиціями свого часу, бачив шлях до волі через криваву боротьбу. Знаємо заклики його «Заповіту»: «І вражою, злою кров'ю волю окропіте». Пробували. Окроплювали. І чужою, і ще більш своєю власною. А результати? «Минулося, зосталися могили по полю». Скільки їх, цих могил, і давніх, і новочасних! **Україна — Могили — Слава** — це тріада нашої історії, найосновніші образні константи, з яких зіткана вся світобудова «Кобзаря».

СЬОГОДНІ Україна переживає час свого нового воскресіння. Сьогодні маємо унікальну нагоду вибороти державну суверенність шляхом мирної, парламентської боротьби. То згадаймо наприкінці такі Шевченкові слова:

Чи діждемося Вашінгтона
З новим і праведним
законом?
А діждемось таки колись!

Вашінгтон дав своєму народові свободу. Україні може дати новий і праведний закон її парламент. За одностайної підтримки народу. То станьмо тими потомками Батька Тараса, які діждалися.

Фото Андрія КОТЛЯРЧУКА та Олександра КЛИМЕНКА.
Львів.

Тарас ШЕВЧЕНКО

ІРЖАВЕЦЬ[1]

Наробили колись шведи
Великої слави,
Утікали з Мазепою
В Бендери з Полтави.[2]
А за ними й Гордієнко...[3]
Нарадила мати,
Як пшениченьку пожати,
Полтаву достати?
Ой пожали б, якби були
Одностайне стали
Та з фастовським
полковником[4]
Гетьмана єднали.
Не стриміли б списи в стрісі
У Петра у свата.[5]
Не втікали б із Хортиці
Славні небожата,
Не спиняв би їх прилуцький
Полковник поганий...[6]
Не плакала б матер божа
В Криму за Україну.
Як мандрували день і ніч,
Як покидали запорожці
Великий Луг і матір Січ,
Взяли з собою матер божу,
А більш нічого не взяли,
І в Крим до хана понесли
На нове горе —
Запорожжя.[7]
Заступила чорна хмара
Та білую хмару.
Опанував запорожцем
Поганий татарин.
Хоч позволив хан на пісках
Новим кошем стати,
Та заказав запорожцям
Церкву будувати.
У наметі поставили
Образ пресвятої
І крадькома молилися...
Боже мій з тобою!
Мій краю прекрасний,
розкішний, багатий!
Хто тебе не мучив?
Якби розказать
Про якого небудь одного
магната
Історію-правду, то
перелякать
Саме б пекло можна.
А Данта старого
Полупанком нашим можна
здивувать.
І все то те лихо, все,
кажуть, од бога!
Чи вже ж йому любо людей
мордувать?
А надто сердешну мою
Україну.
Що вона зробила? За що
вона гине?
За що її діти в кайданах
мовчать?
Розказали кобзарі нам
Про війни і чвари,
Про тяжкеє лихоліття...
Про лютії кари,
Що ляхи нам завдавали —
Про все розказали.
Що ж діялось по Шведчині!
То й вони злякались!
Оніміли з переляку,
Сліпі небораки.
Отак її воєводи,
Петрові собаки,
Рвали, гризли... І здалека
Запорожці чули,
Як дзвонили у Глухові,[8]
З гармат ревнули.
Як погнали на болото
Город будовати.
Як плакала за дітками
Старенькая мати.
Як діточки на Орелі
Лінію копали[9]
І як у тій Фінляндії
В снігу пропадали.[10]
Чули, чули запорожці
З далекого Криму,
Що конає Гетьманщина,
Неповинно гине.
Чули, чули небожата,
Чули, та мовчали.
Бо й їм добре на чужині
Мурзи[11] завдавали.
Мордувались сіромахи,
Плакали, і з ними
Заплакала матер божа
Сльозами святими.
Заплакала милосерда,
Неначе за сином.
І бог зглянувсь на ті сльози,
Пречистії сльози!
Побив Петра, побив ката
На наглій дорозі.
Вернулися запорожці,
Принесли з собою
В Гетьманщину той чудовний
Образ пресвятої.
Поставили в Іржавиці
В мурованім храмі.
Отам вона й досі плаче
Та за козаками.

(Друга половина 1847,
Орська кріпость).

1. Іржавець — село на Чернігівщині;

2. Мова йде про поразку під Полтавою 1709 року шведського війська на чолі з Карлом XII та полків Івана Мазепи;

3. Гордієнко — кошовий атаман Запорозької Січі, який виступив на боці Івана Мазепи;

4. Фастовський полковник — Семен Палій;

5. У Петра у свата — тобто у Петра І;

6. Прилуцький полковник поганий — тобто Гнат Галаган, який спочатку служив у війську Мазепи, а потім перейшов на бік Петра І;

7. На нове горе — Запорожжя — після зруйнування Запорозької Січі у 1709 році частина запорожців переселилась в Олешки (пониззя Дніпра), на територію, що належала кримському ханові, й організувала Олешківську Січ);

8. Як дзвонили у Глухові— тобто, як обирали гетьманом І. Скоропадського. З 1708 року Глухів був резиденцією гетьманів Лівобережної України;

9. Як діточки на Орелі лінію копали — мова йде про будівництво лінії укріплень на річці Орелі на півдні України;

10. І як у тій Фінляндії в снігу пропадали — йдеться про війну Росії зі Швецією на території Фінляндії;

11. Мурзи — татарські військові старшини-феодали.

А ВЕСНА все одно прийшла! Ні мляві парламентські дебати, ні дико порожні полиці, ні наша засмиканість убогим побутом її не спинили. Вона завжди буде. Та все ж невесело. Життя таке, що вочевидь багато хто й не помітить голубих тіней на розм'яклому снігу. Байдуже пролетить повз розпуклі бруньки. Не спиниться над скреслим Дніпром. Не до вічного нам тепер. Дріб'язкові клопоти, жалюгідні проблеми обклали звідусіль. Це вже навіть не земні турботи, а щось значно нижче, не гідне людини.

Утім, ризикну нагадати слова Чехова, який сказав одного разу, що, можливо, стан закоханості «є єдиний нормальний стан душі людини». Прислухайтесь до себе. Зупиніться на мить — весна! Це і є надія, а з нею і любов. Можливо, саме це і врятує наші душі.

Пропонуючи листи Антона Семеновича Макаренка до коханої жінки, магічна сила яких висвічує постать відомого письменника, педагога з нового боку, ми тим самим ще раз хочемо нагадати, що таки існує в житті оте головне, заради чого варто жити. Листи Макаренка, сповнені гри розуму, витонченості, гумору — це листи-усмішки, листи-роздуми про вічне.

Писалися вони в щасливий період молодості, становлення Макаренка як педагога, вихователя. Ольга Петрівна, як і багато інших працівників колонії, стане прообразом однієї з героїнь «Педагогічної поеми». Її особисте життя піде своїм шляхом — з листів стане відомо, яким. Та почуття, що спалахнули між двома, на багато років зігріватимуть їхні серця. До речі, останній лист Макаренка до Ольги Петрівни написаний за два дні до його кончини.

Ця невеличка частина епістолярії Антона Семеновича була передана в 60-і роки адресатом власному кореспондентові «Радянської України» по Полтавській області Анатолію Скорому. За життя він не міг її опублікувати. Не встигла цього зробити і його дочка, відомий київський музикознавець Ірина Скора. У січні вона пішла з життя, так і не зустрівши свою 42-у весну. Останні дні її життя були трагічно важкі. Листи Антона Семеновича допомагали їй триматися в силі. Вона вірила, що побачить їх надрукованими. І це було те чудо, що продовжувало її життя.

У кожній людині живе чудо. Його дивовижна сила пробуджується любов'ю.

Здається, А. Макаренко всього нас навчив своїм досвідом педагога. Та от, вчитуючись у його листи, дістаємо ще один прекрасний урок — високого ставлення до жінки, винняткової культури почуттів. Він готувався сказати про це на всю силу свого письменницького голосу...

Людмила БАРАНЕВИЧ.

«...Вы самое глубокое ... самое чистое в...

20 октября 1922 г.

Привет моей звездочке!

Неужели и сегодня нет кредитов? В таком случае отслужите по мне панихиду.

Не откажите отправить письмо?

Как в страхкассе?

Как на бирже труда?

Как бьется Ваше сердечко?

Как поживает лапландочка?

Правда, что у Вас ежедневно бывает Голтвянский? Правда? Может быть, он и есть тот самый, который лучше всех?

Интересно.

А все-таки я Вас люблю.

Ваш Макаренко.

Колония
3 сентября 1924 г.
Утро.

Верно: навела все порядки.

И все-таки позвольте мне только на один день опоздать с исполнением всего Вами предписанного. Прежде всего я сегодня не заплачу Вам жалованье. По очень простой причине: некем передать. Сегодня мне ехать в город никак нельзя, потому что завтра нужно ехать обязательно — вечером заседание союза, какое-то особенное, большое. Придется даже оставаться ночевать. Вы этого, впрочем, не бойтесь, я Вам настроение не испорчу. Самое большое, чем я Вас затрудню, это попрошу Вас быть со мной в заседании. Здесь все ясно: я страшно хочу явиться на люди под защитой Вашей прелести.

И так, я ехать не могу. Да и жалованье нужно платить. Послать же с отъездом рабфаковцев решительно некого... Кроме того, думаю себе: привезу ей жалованье сам, она будет ходить делать покупки, а я с нею за рыцаря. Чем не хорошо?

Все ассигновки, взносы и прочее,— все это будет в четверг. Ругайтесь не ругайтесь. Ей-Богу, нет времени, нет минуты даже подумать о том, для какого дьявола я толкусь на свете.

Вы мне вчера не ответили на такой важный вопрос. О, расчетливость! О, эгоизм! В наказание за это я сегодня решил ни разу не назвать Вас Солнышком. Представьте себе, я глубоко убежден, что это для Вас очень неприятно, вроде того, как для меня Ваши письма без восклицательных знаков и без «желаю всего доброго».

Если когда-нибудь Вы мне не ответите на вопрос, я даже не буду называть Вас Ольгой Петровной, а просто Лёлькой. Даже не Лёлей.

Господи, господи! И где Вы взялись на мою голову?

А почему так?

Потому, что я Вас люблю, черт бы меня драл!

Понимаете? Нет. Не понимаете.

«Любят совсем не так. Когда любят, то чувствуют, тогда совсем не такие глаза. И, кроме того, вообще разве можно ему верить?»

Как это верно! Ах, как верно! Ах! Ах! Верьте одному:

Голова выпила всю кровь из моего сердца, но зато в голове у меня кровь из сердца. Посвящаю ее Вам.

Принимаете или нет? Да или нет? На ответ 6 часов.

Целую руки Ваши.

Ваш А.

Всё-таки посылаю ваших 40 рублей. Остальные завтра.

А. М.

23 сентября 1924 г.

Сейчас я или пришел в себя, или окончательно обалдел. И не знаю, что делаю, что-то такое, что должен сделать человек, или что-то недостойное человека. Но всё равно. Я зато хорошо понимаю только одно. Вероятно, я ничего больше не понимаю, кроме этого одного.

Это одно: я не могу отказаться от Вас. Пожалуйста, не пугайтесь. Я самым идеальным образом уважаю Вашу свободу. Как бы Вы ни поступали, Вы всегда будете прекрасны и всегда правы. Я искренне буду преклоняться перед любым Вашим решением. Я готов быть Вашим шафером и держать венец над Вашей головкой.

Я представляю себе: как трудно Вам понять, что у меня в душе. Я, без всякого сомнения, какой-то урод. Это совершенно серьезно. Почему я сейчас не только не ощущаю своего унижения. Но напротив! Я выше всех, недосягаемо выше. Вы можете позавидовать моей гордости.

Когда я утром встретился с Вами, для самого неожиданно, захватила меня волна радости. Радость оттого, что у нас разрыв, оттого, что Вы спокойны, оттого, что я в одиночестве могу любить и нет до этого никому никакого дела, оттого, что я могу отделить от себя мои страдания и рассматривать их, как нечто постороннее, как в микроскоп. Раньше я мог это делать только с зубной болью.

Вы мне вручили пакет с моими письмами. Ах, да, письма? Это показалось мне пустяком. Можна было вдоволь посмеяться над всей этой историей с письмами. Не было компаньона. Конечно, и не могло быть. Я не ожидал от себя, что я могу быть таким дураком. Письма можно перевязать веревочкой, возвратить. Больше ничего веревочкой не перевяжешь.

Сейчас я их перечитал. Пришла Л. П., я ей сказал:

— Вот письма, которые мне возвратила любимая женщина.

— А отчего Вы такой веселый?

Я расхохотался ей в физиономию.

Отчего мне не быть веселым? Письма мне понравились. Если у Вас есть вкус, Вам, вероятно, приятно было получать такие письма. В них много есть кой-чего. И вам должно быть тяжело собирать их в пакет, искать веревочку и расстаться с ними, я так думаю.

Впрочем, возможно и другое. Может быть, Вам и в самом деле надоела вся эта история.

— Фу! На тебе твои письма дурацкие. Слава Богу!

Мне все равно. Как Вам?!

Вы никогда не щадили меня. И это выходило у Вас прекрасно. Даже Ваше последнее:

— Вы мне не нравитесь.

Странно все-таки: отчего я Вам не нравлюсь? Я Вам писал такие изящные письма!

Все дело, видите ли, в чем: никто не имеет права отнять Вас у меня. Даже Вы. Абсолютно никакого права. Вы — это прежде всего образ в моей душе, а потом уже Вы. А любить Вас, поклоняться Вам, всегда видеть Вас перед собою — моя воля. Я так хочу, и я так решил. Если я Вас оскорбляю, Вы можете позвать милицейского. В благоустроенном государстве все предусмотрено.

Но кто запретит мне преклоняться к Вашим ногам, к ногам Вашей чистоты и прелести, кто запретит мне убрать мое длительное самоубийство, наполненное презрением и любовью к людям, цветами. Никто.

Вы понимаете? Никто.

Я Вам не нравлюсь? Господи, какой дурак пытался внушить мне, что это для меня важно? Не нравлюсь? Ну так что? Какое вообще это имеет отношение к нашему разговору? Что вы, собственно, хотите сказать?

Ну что Вы мне можете сделать? Отнять от меня Солнышко Вы все равно не способны, а добровольно я его не отдам — потому что... Впрочем, пожалуй, это мое личное дело, почему.

Знаете что? Не можете ли Вы так устроить, чтобы на меня не сердиться? Мне, собственно говоря, это важно потому, что я ужасно люблю, как Вы улыбаетесь. Я даю клятву только писать Вам обо всем этом. Почему? Потому, что я уверен, что вот сейчас 2 часа ночи, Вы меня как-нибудь хорошо вспоминаете. А при встрече Вы на меня всегда злитесь. А сейчас Вы, может быть, даже плачете. Вы тем и хороши, что Вас никакой черт не разберёт. Не может быть, чтобы Вы не плакали по случаю нашего разрыва. Это же все-таки не пустяк.

А. М.

Excelience!

Я интересуюсь не только вопросом о кредите в Госбанке.

Для меня, по несчастному стечению обстоятельств, гораздо важнее и интереснее знать: свободен ли у Вас вечер четверга? Вы понимаете, что значит «свободен»? Это значит, уверены ли Вы, что в этот вечер к Вам не будет приставать какая-нибудь свинья, существо гораздо менее симпатичное, чем даже Макаренко?

Если свободен, то что? Если свободен, то не позволите ли Вы мне еще раз убедиться, что я произвожу на Вас достаточно отталкивающее впечатление? Внешние формы не так важны. Можно пойти в оперетку, в кинемо, в ресторацию. Я вообще вполне готов изображать неодушевленный предмет, рядом со стулом, дверью, какой-нибудь рамкой.

Собственно говоря, я почти уверен, что я не удержусь от того, чтобы не говорить Вам . . . . — Вас. Но Вы, вероятно, к этому уже привыкли. Кроме того, в течение вечера я только один раз позволю себе разозлить Вас специально для того, чтобы потом полюбоваться Вашей улыбкой.

Я прошу Вас не обижаться на меня за это, тем более, что Вам Ваша улыбка так же мало стоит, как и всегда: улыбаетесь Вы одинаково ласково и мне и Вашим воротам. Следовательно, я могу не особенно завидовать им (воротам).

Вот и всё.

Вы мне вчера не написали ни слова: я понимаю — Вы обиделись на меня за то, что я не написал Вам. Вот. Я написал, но М. П. рано удрал.

Согласитесь, что Вам приятно получать от меня такие шикарные письма. Воображаю, что бы Вы делали, если бы не было меня. Примите во внимание, что Вы вообще не красивы, не изящны, не грациозны, не остроумны, не кокетливы. Боже мой, я только теперь вижу, что я для Вас находка.

Ваш А. Макаренко.

Вы, конечно, рассердились. Теперь улыбнитесь...

М.

Все-таки, как же вечер четверга? А?

Просьба, исполнения которой я не заслуживаю. Во-первых: будьте добры зайти сегодня в артель инвалидов и попросить взять в четверг на пятницу на поезд № 4 Одесса — Харьков (9.15) два билета. Деньги Ваши. В четверг отдам. Во-вторых: будьте добры, помучайтесь ревностью, для кого это второй билет? Ха-ха! Для женщины. Девицы. Брюнетки. С ямочками.

Ваш А. М. 8/X. 24 г.

3 октября 1924 г.

Вы все знаете, что Вам делать.

Вы даже знаете, что со мной делать. Я в этом убедился. Ах, моя звездочка, что делать? Я никакого порядке не могу устроить у себя. Вы должны меня презирать за это, но что же я могу поделать? Хоть бы Вы меня ругали как-нибудь громче.

Я теперь боюсь лишнюю минутку побыть с Вами, боюсь того критического момента, когда Вас начинает раздражать моя морда, мои слова, моя любовь, и, когда я, заметив Ваше раздражение, уже не понимаю, что делаю.

Но я боюсь и другого — того, что Вы уйдете от меня. Этого я боюсь больше всего на свете... В то же время я знаю, что чем больше я буду торчать перед Вами, тем Вы скорее уйдете. Такова жизнь.

Но чем одно из них нежнее
В борьбе неравной двух
сердец,
Тем неизменней и вернее
Любя, страдая, тяжко млея,
Оно изноет наконец.

Это Тютчев, не сердитесь. Вообще не сердитесь. Дорогая. Не сердитесь, родная.

А. М.

Лили! Кристалл души моей!

Свободный почему-то вечер. Хочется в тишине думать о чем-нибудь красивом, о чем-нибудь настоящем. Людишки надоели. Думаю.

На свете есть только две настоящие вещи: красота и сила. Все остальное шарлатанство. Я думаю о красоте.

Красота бывает разная. Бывает красота носа или ноги. Это, конечно, хорошо. А то еще бывает кра
во осторожного
ешком глаза.
глаза. А то еще
та покрасневшей
радости.

Красота бывае
я и подумал о

Бывает еще и
пого письма бе
думаете это не
ничего не поним
ня, вообще нич
маете. Это так
красота, что по,
близко могут не
то.

Спасибо, что в
болтовню в тих
чему-то так зах
ворить именно
шею частью я р
лампой, горяще
Это тоже заня
ное.

Вероятно, по
привык к поко
знаете, м в
чек.

Ваш А

Люблю!

Спасибо, что
свете.

16/X

Моя дорогая
Ах, как я Ва
Вас только од
ство: пятнадцат
гу — остальное
но. Все Вас лю
ше, кто меньш
так люблю Вас
ри достоинства.

Передаю Ва
мир». Вайк
шенно иска
шу... Осталась
способность: д
Сейчас почему
представляется
пояс, который
гивал. Я вспом
почему-то покр
ди, какая Вы д

Ва

P. S. Напиши

О кредитах, ко
Вы еще может
бо: не напишет
ме делового.

Не затрудни
ящик открытку

Солнышко!

Дел больше
Мне просто хо
Вам это слово

Как видите,
сделать, хотя
что для Вас в
ничего, кроме
Дело, видите
мне, собствен
рять нечего.

Может быть,
что мне страш
сать и говори
гом и многом.
уже так запуг
предпочитаю м
да был убежде
талантливая
Я, как видите
юсь к порядк
ти. Писать с
любить, безна

корбляю, Вы можете позвать милицейского. В благоустроенном государстве все предусмотрено.

Но кто запретит мне преклоняться к Вашим ногам, к ногам Вашей чистоты и прелести, кто запретит мне убрать мое длительное самоубийство, наполненное презрением и любовью к людям, цветами. Никто.

Вы понимаете? Никто.

Я Вам не нравлюсь? Господи, какой дурак пытался внушить мне, что это для меня важно? Не нравлюсь? Ну так что? Какое вообще это имеет отношение к нашему разговору? Что вы, собственно, хотите сказать?

Ну что Вы мне можете сделать? Отнять от меня Солнышко Вы все равно не способны, а добровольно я его не отдам — потому что... Впрочем, пожалуй, это мое личное дело, почему.

Знаете что? Не можете ли Вы так устроить, чтобы на меня не сердиться? Мне, собственно говоря, это важно потому, что я ужасно люблю, как Вы улыбаетесь. Я даю клятву только писать Вам обо всем этом. Почему? Потому, стоит, как и всегда: улыбаетесь Вы одинаково ласково и мне и Вашим воротам. Следовательно, я могу не особенно завидовать им (воротам).

Вот и всё.

Вы мне вчера не написали ни слова: я понимаю — Вы обиделись на меня за то, что я не написал Вам. Вот. Я написал, но М. П. рано удрал.

Согласитесь, что Вам приятно получать от меня такие шикарные письма. Воображаю, что бы Вы делали, если бы не было меня. Примите во внимание, что Вы вообще не красивы, не изящны, не грациозны, не остроумны, не кокетливы. Боже мой, я только теперь вижу, что я для Вас находка.

Ваш А. Макаренко.

Вы, конечно, рассердились. Теперь улыбнитесь...

М.

Все-таки, как же вечер четверга? А?

Просьба, исполнения которой я не заслуживаю. Во-первых: будьте добры зайти сегодня в артель инвалидов и попросить взять в четверг на пятницу на поезд № 4 Одесса — Харьков (9.15) два билета. еще бывает красота доверчиво осторожного взгляда крашком глаза. Улыбающегося глаза. А то еще бывает красота покрасневшей от смущения радости.

Красота бывает разная! Вот я и подумал о красоте.

Бывает еще и красота глупого письма без ответа. Вы думаете это не красота? Вы ничего не понимаете, сударыня, вообще ничего не понимаете. Это такая «сильная» красота, что подходить к ней близко могут не все и не часто.

Спасибо, что выслушали мою болтовню в тихий вечер. Почему-то так захотелось поговорить именно с Вами. Большею частью я разговариваю с лампой, горящей на столе. Это тоже занятие... спокойное.

Вероятно, потому, что я привык к покою. У меня, знаете, м[illegible] всяких зычек.

Ваш А. Макаренко
19. I. 25 г.

Люблю!

Спасибо, что Вы живете на свете.

А.

и делать глупости предоставим другим. Правда?

Нет, Солнышко, в том-то и дело, что неправда. Неправда, неправда!

Вы понимаете? Я совсем сейчас, вероятно, дурной. Я, вероятно, кругом виноват перед Вами, но я в одном убежден: в Ваших прекрасных улыбках и в Вашей белоснежности, в Вашей удивительной чистоте есть какая-то страшная неправда. В чем она? Я ее вижу, и она меня уже придавила, но я не могу толком разобрать. Одно из трех: или Вы **мелко** издеваетесь надо мной, или же **жестоко** шалите, или **расчетливо** развлекаетесь. Только одно из этих трёх. Потому что четвертое я отбрасываю. А четвертое: боитесь, очень боитесь полюбить меня. Это тоже, конечно, расчетливо, но зато прекрасно, но этого, кажется, нет. При этом, черт возьми, я во всех четырех случаях пропал. Простите за искренность. Это потому, что я Вас слишком люблю. Солнышко.

Ваш А. М.
Харьков. Писочин.
5 января 1927 г.

Спасибо, глубокоуважаемая Ольга Петровна, что откликнулись. Я, по правде говоря, этого не ожидал. Так приятно было узнать, что и Вы влюбляетесь и в Вас влюбляются. Я прекрасно представляю, как это у Вас выходит и чем это может окончиться.

пятилетку судьба балует меня таким замечательным подарком, как Ваше письмо. Только Вы — хитрая по-прежнему: в письме Вы ничего не пишете, — одни комплименты и пожелания, да несколько сентенций по форме стариковских, а по содержанию просто хитрых и немного насмешливых. Ничего, Солнышко, я и за все это страшно Вам благодарен. Я очень часто о Вас вспоминаю, вспоминаю то время, когда я был расточителен и глуп, когда я видел всю Вашу прелесть и не умел на нее смотреть.

Я тоже эгоист, и для меня приятно было прочитать, что Вы одна. Вы не осуждайте меня за эту глупую, — абсолютно глупую ревность. Завтра мне исполняется пятьдесят лет, сколько Вам, трудно сейчас рассчитать? Стойте: тогда, приблизительно в 1925 году, Вам было лет девятнадцать, может быть двадцать, значит сейчас 34—35 лет, Боже мой, Вы же молоды завидно и, вероятно, так же хороши, как и были, и такая же у Вас улыбка, такой же голос.

Знаете что, Ольга, давайте переписываться! Честное слово, давайте. Вам это ничем не угрожает особенно неприятным, а для меня это будет большая радость. Я теперь человек мудрый и умею ценить явления и людей гораздо осторожнее и точнее. Ваше письмо для меня сейчас всегда будет только мыслью о хороших днях и глупых промахах прошлого.

…мое глубокое, …мое чистое воспоминание»

...что я уверен, что вот сейчас 2 часа ночи, Вы меня как-нибудь хорошо вспоминаете. А при встрече Вы на меня всегда злитесь. А сейчас Вы, может быть, даже плачете. Вы тем и хороши, что Вас никакой черт не разберёт. Не может быть, чтобы Вы не плакали по случаю нашего разрыва. Это же все-таки не пустяк.

А. М.

Excelience!

Я интересуюсь не только вопросом о кредите в Госбанке.

Для меня, по несчастному стечению обстоятельств, гораздо важнее и интереснее знать: свободен ли у Вас вечер четверга? Вы понимаете, что значит «свободен»? Это значит, уверены ли Вы, что в этот вечер к Вам не будет приставать какая-нибудь свинья, существо гораздо менее симпатичное, чем даже Макаренко?

Если свободен, то что? Если свободен, то не позволите ли Вы мне еще раз убедиться, что я произвожу на Вас достаточно отталкивающее впечатление? Внешние формы не так важны. Можно пойти в оперетку, в кинемо, в ресторацию. Я вообще вполне готов изображать неодушевленный предмет, рядом со стулом, дверью, какой-нибудь рамкой.

Собственно говоря, я почти уверен, что я не удержусь от того, чтобы не говорить Вам . . . . — Вас. Но Вы, вероятно, к этому уже привыкли. Кроме того, в течение вечера я только один раз позволю себе разозлить Вас специально для того, чтобы потом полюбоваться Вашей улыбкой.

Я прошу Вас не обижаться на меня за это, тем более, что Вам Ваша улыбка так же мало

Деньги Ваши. В четверг отдам. Во-вторых: будьте добры, помучайтесь ревностью, для кого это второй билет? Ха-ха! Для женщины. Девицы. Брюнетки. С ямочками.

Ваш А. М. 8/X. 24 г.

3 октября 1924 г.

Вы все знаете, что Вам делать.

Вы даже знаете, что со мной делать. Я в этом убедился. Ах, моя звездочка, что делать? Я никакого порядке не могу устроить у себя. Вы должны меня презирать за это, но что же я могу поделать? Хоть бы Вы меня ругали как-нибудь громче.

Я теперь боюсь лишнюю минутку побыть с Вами, боюсь того критического момента, когда Вас начинает раздражать моя морда, мои слова, моя любовь, и, когда я, заметив Ваше раздражение, уже не понимаю, что делаю.

Но я боюсь и другого — того, что Вы уйдете от меня. Этого я боюсь больше всего на свете... В то же время я знаю, что чем больше я буду торчать перед Вами, тем Вы скорее уйдете. Такова жизнь.

Но чем одно из них нежнее
В борьбе неравной двух
сердец,
Тем неизменней и вернее
Любя, страдая, тяжко млея,
Оно изноет наконец.

Это Тютчев, не сердитесь. Вообще не сердитесь. Дорогая. Не сердитесь, родная.

А. М.

Лили! Кристалл души моей!

Свободный почему-то вечер. Хочется в тишине думать о чем-нибудь красивом, о чем-нибудь настоящем. Людишки надоели. Думаю.

На свете есть только две настоящие вещи: красота и сила. Все остальное шарлатанство. Я думаю о красоте.

Красота бывает разная. Бывает красота носа или ноги. Это, конечно, хорошо. А то

16/X вечер.

Моя дорогая!

Ах, как я Вам завидую. У Вас только одно беспокойство: пятнадцать рублей долгу — остальное все ясно, уютно. Все Вас любят, кто больше, кто меньше, но все. А я так люблю Вас — аж до потери достоинства.

Передаю Вам «Войну и мир». Вайн[illegible] меня [illegible]ершенно иска[illegible]чил. Наси[illegible] дышу... Осталась только одна способность: думать о Вас. Сейчас почему-то мне всё представляется Ваш ременный пояс, который я сегодня затягивал. Я вспоминаю, что Вы почему-то покраснели. Господи, какая Вы дорогая!

Ваш Макаренко

P. S. Напишите ж.

О кредитах, конечно, о чем же Вы еще можете написать. Слабо: не напишете ничего, кроме делового. Слабо!!

В. А. М.

Не затруднит Вас бросить в ящик открытку в Харьков?

А. М.

Солнышко!

Дел больше никаких нет. Мне просто хотелось написать Вам это слово: «Солнышко».

Как видите, я не боюсь это сделать, хотя и знаю крепко, что для Вас в моей ласке нет ничего, кроме скуки. Пусть. Дело, видите ли, в том, что мне, собственно говоря, терять нечего.

Может быть, Вы понимаете, что мне страшно хочется писать и говорить Вам о многом и многом. Но Вы сумели уже так запугать меня, что я предпочитаю молчать. Я всегда был убежден, что Вы очень талантливая воспитательница. Я, как видите, тоже приучаюсь к порядку и аккуратности. Писать стихи, гореть и любить, безнадежно молиться

Но все же видно, что характер по-прежнему остался возмутительным. Неужели Вы были в Харькове и неужели Вам не вспомнилась колония имени Горького, и Вам не захотелось побывать там, где Вас любят. Ведь это приятно при всяких условиях. Тут что-то не так. И написано у Вас хитро: «Ездила по дороге Полтава — Харьков и жила там целую неделю». Я уверен, что просто Вы ездили к кому-нибудь в гости в Свинковку. А чтобы Вы вырвались в Харьков, поверить трудно.

Ставить крест над прошлым принято до 19 лет, а Вам, дорогая, уже 25. В таком преклонном возрасте так легко кресты не ставятся, что Вы! Я вот тоже и хотел бы перекрестить свое прошлое, да не выходит.

11 янв. 1927 г.

Вся колония им. Горького поражена. Нашелся во всем СССР единственный человек, который возвращает книги, да еще по почте. Все настолько заинтересованы Вашей особой, что требуют от меня Вашу фотографическую карточку, а у меня, увы, никогда ее не было — такой уже счастливый я.

Вообще Вы мне оказали огромное внимание, черкнув несколько слов на обороте отрезного купона. Я Вам страшно благодарен за это.

Если еще будете на линии Полтава—Харьков, заверните к нам в колонию, Вы представить не можете, как Вам все будут рады.

А до тех пор разрешите изредка написать Вам и разрешите надеяться, что Вы пришлете хоть одну Вашу подпись.

Преданный Вам А. Макаренко

Москва, 13 марта 1939 г.

Дорогая Ольга Петровна.

Действительно, один раз в

Я очень Вас прошу, давайте переписываться.

Самое большое, что Вам угрожает в таком случае,— это мой визит в Полтаву,— в областной центр. Но Вы не пугайтесь, собственно говоря, нет ничего страшного в том, что приятель... даже не Ваш, приятель Вашей юности,— придет к Вам выпить стаканчик чаю. Да и не посмею я приехать специально к Вам. Меня сейчас очень часто приглашают в разные города поговорить о воспитании, только сегодня я возвратился из Харькова, где пробыл дней семь. Нет ничего невозможного, что меня когда-нибудь пригласят в Полтаву. Только в этом случае я посмею навестить Вас. Но наверное это будет еще не скоро, а до того времени давайте переписываться.

Мне нужно знать о Вас многое, чего Вы, конечно, не напишете в письме, прежде всего потому, что Вы хитрая. Но кое о чем совсем не трудно написать. Например, где Вы работаете, подурнели Вы или похорошели, потолстели или похудели, как проводите время, живете ли в том самом родительском доме или нет, какие у Вас друзья, какие недруги, целуете ли Вы кого-нибудь или не целуете? А на последний вопрос, в крайнем случае, можете и не отвечать.

Как я живу на новом поприще? Трудно это сравнивать с прошлым. Но сейчас уже не бывает у меня таких счастливых минут, помните? Ехали мы в Полтаве на нашем замечательном фаэтоне. Почему-то Вы ночевали в колонии. Ехали мы утром. Вы сидели на главном сиденье рядом со Стефанией Потаповной, я против

ГОЛОС України

…та доверчи-
…згляда кра-
…ыбающегося
…вает красо-
…т смущения

…разная! Вот
…расоте.
…красота глу-
… ответа. Вы
…красота? Вы
…те, сударь-
… не пони-
… «сильная»
…дить к ней
…се и не час-

…лушали мою
… вечер. По-
…лось пого-
…Вами. Боль-
…овариваю с
… на столе.
…е… спокой-

…му, что я
… У меня,
…их зы-

…Макаренко
… I. 25 г.

… живете на

А.

и делать глупости предоставим другим. Правда?

Нет, Солнышко, в том-то и дело, что неправда. Неправда, неправда!

Вы понимаете? Я совсем сейчас, вероятно, дурной. Я, вероятно, кругом виноват перед Вами, но я в одном убежден: в Ваших прекрасных улыбках и в Вашей белоснежности, в Вашей удивительной чистоте есть какая-то страшная неправда. В чем она? Я ее вижу, и она меня уже придавила, но я не могу толком разобрать. Одно из трех: или Вы **мелко** издеваетесь надо мной, или же **жестоко** шалите, или **расчетливо** развлекаетесь. Только одно из этих трёх. Потому что четвертое я отбрасываю. А четвертое: боитесь, очень боитесь полюбить меня. Это тоже, конечно, расчетливо, но зато прекрасно, но этого, кажется, нет. При этом, черт возьми, я во всех четырех случаях пропал. Простите за искренность. Это потому, что я Вас слишком люблю. Солнышко.

Ваш А. М.
Харьков. Писочин.
5 января 1927 г.

Спасибо, глубокоуважаемая Ольга Петровна, что откликнулись. Я, по правде говоря, этого не ожидал. Так приятно было узнать, что и Вы влюбляетесь и в Вас влюбляются. Я прекрасно представляю, как это у Вас выходит и чем это может окончиться.

пятилетку судьба балует меня таким замечательным подарком, как Ваше письмо. Только Вы — хитрая по-прежнему: в письме Вы ничего не пишете, — одни комплименты и пожелания, да несколько сентенций по форме стариковских, а по содержанию просто хитрых и немного насмешливых. Ничего, Солнышко, я и за все это страшно Вам благодарен. Я очень часто о Вас вспоминаю, вспоминаю то время, когда я был расточителен и глуп, когда я видел всю Вашу прелесть и не умел на нее смотреть.

Я тоже эгоист, и для меня приятно было прочитать, что Вы одна. Вы не осуждайте меня за эту глупую, — абсолютно глупую ревность. Завтра мне исполняется пятьдесят лет, сколько Вам, трудно сейчас рассчитать? Стойте: тогда, приблизительно в 1925 году, Вам было лет девятнадцать, может быть двадцать, значит сейчас 34—35 лет, Боже мой, Вы же молоды завидно и, вероятно, так же хороши, как и были, и такая же у Вас улыбка, такой же голос.

Знаете что, Ольга, давайте переписываться! Честное слово, давайте. Вам это ничем не угрожает особенно неприятным, а для меня это будет большая радость. Я теперь человек мудрый и умею ценить явления и людей гораздо осторожнее и точнее. Ваше письмо для меня сейчас всегда будет только мыслью о хороших днях и глупых промахах прошлого.

…споминание»

…ер.

…завидую. У
… беспокой-
…ублей дол-
… ясно, уют-
…, кто боль-
…о все. А я
…ж до поте-

… «Войну и
…ня… …ер-
…Наси… ды-
…лько одна
…ть о Вас.
… мне всё
…ременный
…годня затя-
…ю, что Вы
…ели. Госпо-
…сая!

…Макаренко
…к.

…но, о чем же
…писать. Сла-
…ичего, кро-
…бо!!
В. А. М.

… бросить в
… Харьков?
А. М.

…каких нет.
…сь написать
…Солнышко».
… боюсь это
…аю крепко,
…й ласке нет
…уки. Пусть.
… в том, что
…говоря, те-

… понимаете,
…хочется пи-
…ам о мно-
… Вы сумели
…еня, что я
…ть. Я всег-
…о Вы очень
…тательница.
…же приуча-
…аккуратнос-
… гореть и
…о молиться

Но все же видно, что характер по-прежнему остался возмутительным. Неужели Вы были в Харькове и неужели Вам не вспомнилась колония имени Горького, и Вам не захотелось побывать там, где Вас любят. Ведь это приятно при всяких условиях. Тут что-то не так. И написано у Вас хитро: «Ездила по дороге Полтава — Харьков и жила там целую неделю». Я уверен, что просто Вы ездили к кому-нибудь в гости в Свинковку. А чтобы Вы вырвались в Харьков, поверить трудно.

Ставить крест над прошлым принято до 19 лет, а Вам, дорогая, уже 25. В таком преклонном возрасте так легко кресты не ставятся, что Вы! Я вот тоже и хотел бы перекрестить свое прошлое, да не выходит.

11 янв. 1927 г.

Вся колония им. Горького поражена. Нашелся во всем СССР единственный человек, который возвращает книги, да еще по почте. Все настолько заинтересованы Вашей особой, что требуют от меня Вашу фотографическую карточку, а у меня, увы, никогда ее не было — такой уже счастливый я.

Вообще Вы мне оказали огромное внимание, черкнув несколько слов на обороте отрезного купона. Я Вам страшно благодарен за это.

Если еще будете на линии Полтава—Харьков, заверните к нам в колонию, Вы представить не можете, как Вам все будут рады.

А до тех пор разрешите изредка написать Вам и разрешите надеяться, что Вы пришлете хоть одну Вашу подпись.

Преданный Вам А. Макаренко
Москва, 13 марта 1939 г.

Дорогая Ольга Петровна.

Действительно, один раз в

Я очень Вас прошу, давайте переписываться.

Самое большое, что Вам угрожает в таком случае,— это мой визит в Полтаву,— в областной центр. Но Вы не пугайтесь, собственно говоря, нет ничего страшного в том, что приятель… даже не Ваш, приятель Вашей юности,— придет к Вам выпить стаканчик чаю. Да и не посмею я приехать специально к Вам. Меня сейчас очень часто приглашают в разные города поговорить о воспитании, только сегодня я возвратился из Харькова, где пробыл дней семь. **Нет ничего невозможного, что меня когда-нибудь пригласят в Полтаву. Только в этом случае я посмею навестить Вас. Но наверное это будет еще не скоро, а до того времени давайте переписываться.**

Мне нужно знать о Вас многое, чего Вы, конечно, не напишете в письме, прежде всего потому, что Вы хитрая. Но кое о чем совсем не трудно написать. Например, где Вы работаете, подурнели Вы или похорошели, потолстели или похудели, как проводите время, живете ли в том самом родительском доме или нет, какие у Вас друзья, какие недруги, целуете ли Вы кого-нибудь или не целуете? А на последний вопрос, в крайнем случае, можете и не отвечать.

Как я живу на новом поприще? Трудно это сравнивать с прошлым. Но сейчас уже не бывает у меня таких счастливых минут, помните? Ехали мы в Полтаве на нашем замечательном фаэтоне. Почему-то Вы ночевали в колонии. Ехали мы утром. Вы сидели на главном сиденье рядом со Стефанией Потаповной, я против Вас, и мы смеялись всю дорогу. Я не помню уже, о чем мы говорили тогда, но я хорошо помню, что это был самый счастливый момент в моей жизни. В общем, Вы смущались и дерзили, но Вам страшно хотелось хохотать, а Стефания Потаповна завидовала Вашей красоте и молодости и обижалась.

В моей теперешней жизни никакого счастья нет. Но я уже не хочу счастья давно и отношусь к счастью принципиально отрицательно. Я очень много работаю, много борюсь и часто лезу на рожон, у меня много врагов, а друзья… Друзья готовы выпить со мной рюмку водки и посудачить. Поэтому я всегда ощущаю себя на какой-то боевой позиции и готов в драку, но это уже больше привычка, чем стремление. В руках у меня нет такого дела, которое я готов защищать до последней капли крови. Пишу. Сейчас развел роман о любви — длинную повесть накатал, в которой хочется сказать многое и многое вспомнить, поэтому сейчас я еще чаще вспоминаю о Вас.

Солнышко, давайте переписываться. Не гордитесь и поверьте одному: я искренно Вас почитаю и горячо Вам предан душой, в моей жизни Вы самое глубокое и самое чистое воспоминание.

Я страшно благодарен Вам за письмо. И Вы не хитрите: Вы прекрасно знаете, что Ваше поздравление ни в какой мере не может сравниться ни с каким другим.

Целую Ваши руки и желаю Вам счастья и радости.

Простите, что пишу на машинке,— привык.

Отвечайте, очень прошу… Очень.

Ваш А. Макаренко.
Голицино, 28 марта 1939 г.

Ну, вот и прекрасно, переписка началась и сразу вошла в спокойные берега. Удивительное дело,— я переписываюсь с Вами,— а говорят, что чудес не бывает! Да еще как замечательно,— у Вас остался не только почерк прежний, но и характер, такой же счастливый характер, как и был. Я очень хорошо представляю, какая Вы сейчас, Ваше лицо, смех, ухватку, походку. Конечно, Вы потолстели, конечно, у Вас теперь новая грация. Вы—референт и иногда напускаете на себя важность. Но это Вам всегда было к лицу, — помните, как Вы кричали на заведующего Губфинотделом:

— Не морочьте мне головы!

А люди вокруг Вас, по всей вероятности, такие же, как и вокруг меня, — только они всегда грызут меня, а Вас всегда любят, даже в проходной комнате Вас не трогают и не обижают. Одним словом, я завидую не Вам, а тем самым хорошим людям, от которых Вы в таком восторге.

Ну, Бог с Вами, живите счастливо, только комнату перемените. С какой стати в проходной?

Очень хорошо, что Вы не вышли замуж, и что у Вас нет детей. Теперь это тяжелый крест и мне было бы очень печально.

Я живу по-прежнему. Много работаю, много спорю, у меня, как и всегда, масса врагов, а друзья растерялись — только мои бывшие воспитанники иногда меня вспоминают. За счастьем я и раньше особенно не гонялся, а теперь и совсем потерял к нему аппетит,— очевидно, между счастьем и мной невозможен общий язык. Но и катастроф я в своей жизни не допускаю — терпеть не могу страданий, ни своих, ни чужих.

Очень много разъезжаю. В разные города меня приглашают на «болтовню» по вопросам воспитания — родители, педагоги, институты. Это хорошо, много вижу людей и новых мест, — я ведь всю жизнь прожил домоседом.

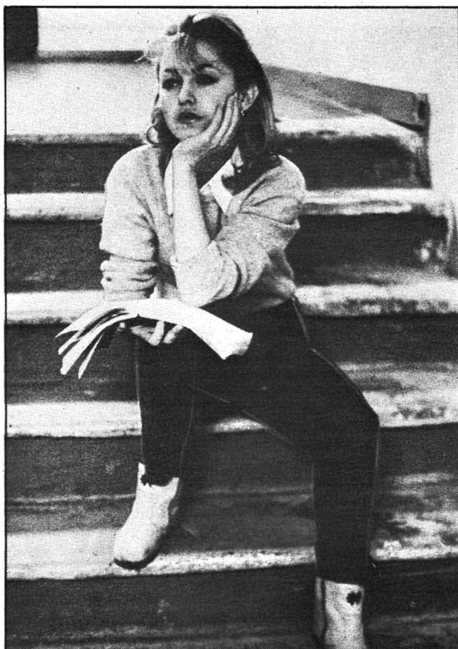
А где Вы бывали, куда ездили, бывали ли в Москве?

Очень хотел бы подарить Вам какую-нибудь мою книгу, но сейчас у меня нет ничего. Обязуюсь все книги, если будут выходить, немедленно высылать Вам — с лирическими надписями.

Пишите, красавица, Вы представить себе не можете, как это для меня важно.

Целую Ваши руки **Ваш А. М.**

Фото Михайла САЧКА.

ДАРУЙТЕ ЖІНКАМ КВІТИ!

Але точно знайте, кому і які квіти дарувати і що при цьому казати. Працівники УРІВЖС (Українського Республіканського Інституту Вивчення Жіночого Смаку) неспростовно довели, що жінки квіти таки люблять. За попередніми даними дослідження, яке саме тепер проводить провідний науковий співробітник Інституту Прокіп Конвалія, особи жіночої статі на квітах знаються набагато краще за чоловіків. Тож аби не припуститися непоправної помилки і не викликати невдоволення з непередбачуваними наслідками, необхідно знати хоча б азбуку складного процесу піднесення квітів коханим.

1. Молодим дівчатам ні в якому разі не можна дарувати квіти, що вже розпустилися. Спеціально для них є ніжні бутони пастельних тонів. Винятком можуть бути лише такі квіти, як незабудки, гіацинти, проліски, ромашки. Слід добирати їх за власним смаком, враховуючи смаки подруги. Ні в якому разі не обмежуйтесь простим «поздоровляю!».

2. Молодим жінкам дарують напіврозквітлі бутони уже більш яскравих тонів.

3. Жінкам середнього віку (а цей вік триває все життя після молодості) дарують квіти незбагненної краси — троянди, гвоздики та інші, що вже розквітли. Колір має бути яскравим, глибоким. Така квітка сама скаже коханій все, що ви думаєте, краще за вас.

* * *

Одна із старовинних легенд розповідає, що в той час, коли перші міфічні люди були вигнані з раю, ішов сніг, і Єва дуже змерзла. Щоб зігріти її і подати надію на кращі часи, кілька ажурних сніжинок перетворились у ніжні квіти проліска — провісника тепла, символ сподівань на краще майбуття. Так пролісок і лишився у народі символом надії.

Німецька назва іншої весняної квітки в перекладі означає «квіти весняного світла». На весняній землі ніжні квіти брандушки світяться, наче рожеві ліхтарики. А в народі їх називають «сирітками». Це пов'язано з тим, що цвітуть вони тоді, коли ще мало інших квітів і видаються самотніми. Про них також є легенда: «Жила-була злюща-презлюща мачуха. Вона страшенно не любила нерідних дуже вродливих дочок і вирішила якось позбавитися їх. Наприкінці зими, скориставшись відсутністю чоловіка, вона вигнала сиріт з дому. Стоять бідні сирітки на косогорі, мерзнуть на холодному вітрі, оплакують свою сирітську долю. А ж гульк, з-за косогору вийшла ніжна ласкава красуня Весна, а за нею виглянуло променисте життєдайне тепле Сонечко. Пригріли, приголубили вони сиріток материнською ласкою, теплом, і ті розцвіли чарівними весняними квітами. Лиха мачуха, коли побачила це, від злості померла. З того часу, як символ перемоги добра над злом, щовесни з'являються ніжні квітки-сирітки».

...Якось, розважаючись на стадіоні, Меркурій — бог торгівлі та мандрів — метнув [illegible] так невдало, що влучив у [illegible]го друга Крокоса. Той упав, і настав його смертний час. Ніщо вже не могло допомогти смертельно пораненому хлопцеві. Меркурій був у відчаї і попросив богів зберегти пам'ять про друга. Боги почули благання. З краплини крові Крокоса виросли яскраві квіти, які стали називатись крокусами.

—— Невигадана історія ——

МЕЛАНХОЛІЙНИЙ

* * *

Торкну струну,
і забринить вона,
бурхливим морем
переповнить душу,
чуття камінні
розворушить
і підійме до сонця
з дна.
І повним келихом
вина
здається світ. До біса
драми!
Я п'ю вино й разом
з котами
кричу: «Привіт тобі,
весна!»

Андрій ОХРІМОВИЧ.

В ГОСТЯХ У МЕНЕ СЬОГОДНІ ІНЖЕНЕР-КОНСТРУКТОР ВАСИЛЬ В. ВИСОКИЙ, ВРОДЛИВИЙ, ОДЯГНЕНИЙ ЗА ОСТАННЬОЮ МОДОЮ. ПРАВДА, ТРОХИ «ТОГО» ...АЛЕ З КИМ НЕ БУВАЄ, НЕХАЙ ВИГОВОРИТЬСЯ...

Фото Сергія ***КОВАЛЬЧУКА.***

Питаєте, чого п'ю? А вам яке діло? Вас зачіпаю, комусь заважаю? А хіба не все одно, як час стратити? Аби весело. Аби не скучно.

...От і вона казала: не все одно. А сама кому і що довела своїми фантазіями? Знаєш, я би з нею жив. Тепер мислю, що таки жив би. А тоді тільки злився: нащо собі такий клопіт на голову навішав? Я ж думав спершу — тихеньке, сумирненьке, незволочене. Не потвора, але і не красуня. Якраз до життя...

Зустрів її на весіллі, друга женив. Гуло людське гуртовище, танцювали дівчата, хлопці попереплівалися, ходять в обнимку, співають: «А та кура-чубатура...». Я також видзиґовую з однією веселою та тямущою сільською дівулькою. Аж повів очима, — бачу недалечко притулилося до стіни щось тоненьке, мерехтливе, завбільшки з горобчика. Ото тільки очі в півлиця — сірі, замрійливі. А потім опісля буйного електрифікованого ансамблю скрипочка заграла — в які то віки почув я мелодію вальсу. Мене і повело. Покинув я свою дівульку і чогось потягнуло мене до тієї мари.

Танцюємо, наче на безлюдному острові. Вона принишкла під рукою, навіть не ворушиться. Я й осмілів. Лап-лап за талію.

— Давай вип'ємо, — кажу.

Вона зашарілася, зупинилась.

— Не хочу, — шепоче.

— Як то, не хочеш? Гордуєш, значить? Чого ж сюди прийшла тоді? Сиділа б удома, та й піч колупала.

Воно мовчить, тільки очима світить. І скрипочка змовкла, гуде весілля, і знову людей багато, а я сам. Щось таке скрипочка навіяла...

Хлопець я, самі бачите, хоч куди. Дівчата падають в руки, як груші, а ця комизиться. Але заінтригувала. Підвів до столу. Та й завів здалеку: хто та що, та звідки? Виявилось, що працює на птахофабриці пташницею. Я думав — піддівка, а воно вже двадцять три стукнуло.

Подивився, послухав, та й кажу:

— Давай-но я тебе заберу звідси.

— Не хочу, — відповідає.

...Воно ще й комизиться, задрипанка куряча. Злість мене взяла.

— Чого ж це? — питаю.

— Бо не любиш мене, — подає свій комариний писк і так серйозно, поважно, наче їй кожного дня женихи із столиці руку і серце пропонують.

«Нічого, голубко, — міркую собі зловтішно, — ще в ногах повзатимеш, не таких обламували».

Зачастив я з того дня до свого друга в село. З рік їздив, поки вкоськав цяцю. Якщо чесно, то вже й не сподівався. Якесь воно дике, непоступливе. Та тут її батьки втрутились — я ж то щоразу до них заходив, не криючись, гостинцями такими-сякими обдаровував. Самі знаєте — нині коробка сірників уже вещ, а про цигарки — годі й говорити. Вони почали її виховувати: чого та кого чекаєш, якого принца? Подруги твої вже дітей бавлять, а ти кому така потрібна?

Майже силоміць виштовхали до ЗАГСу.

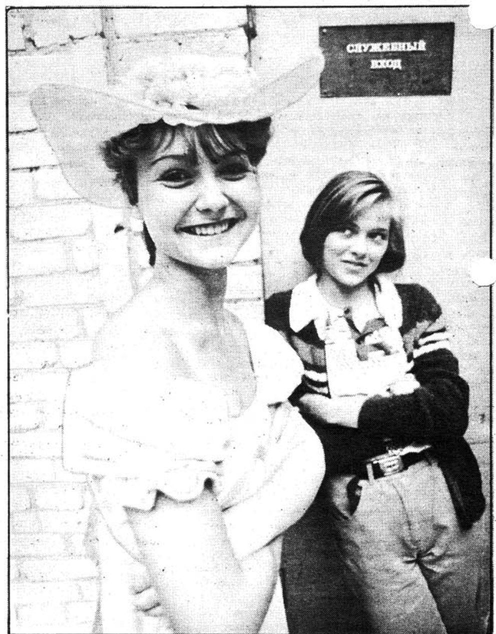
Приїхали до Києва, прописав я її в своїй кімнаті, яка мені од бабці дісталася. Живемо! Живемо, бодай не згадувати. Я на роботу — в своє проектно-конструкторське бюро, вона вдома порядкує. Сяк-так, аби з рук. Щось там підмете, щось наколотить, та й до вікна. Втупиться у вікно, нібн з-за грат визирає.

— Про що думаєш? — питаю.

І що б ви думали, про що вона мені пісеньку заводить? Умора. Шампольйон у спідниці. Дура! Ідіотка! Коза драна! Ні, я не можу, ви тільки подумайте, отже, каже вона мені про писемність на території слов'янщини, про генезис (так і мовить: «ге-не-зис») кирилиці, про шрифти шумерські, фінікійські та єгипетські. Про знакову систему, закладену в українські вишиванки. Цілу лекцію прочитала. Я отетерів, сиджу, очима кліпаю. Аж заїкатись почав.

— В тебе що, — питаю, — стріха поїхала? Скажи ліпше, яка кількість яєць від курки-несучки за одну годину? Іди краще по магазинах.

І поїхало... Я її за продуктами посилаю, а вона книги додому тарабанить. Сидить ночами, ціпеніє, щось креслить. Вирішив її на роботу влаштувати. Домовився з добрими людьми, секретаркою самого директора пішла в наш науково-дослідний інститут. Через день викликають мене і кажуть — забери, звідки взяв. Не підходить. Думає багато. До неї відвідувачі з питаннями, з документами, а вона поки знайдеться, поки прокинеться, поки слово скаже — сім літ пройде.

Сьогодні і до мене прийшли гості, і я попросила чоловіків розповісти, якими вони бачать нас не як чоловіки, а як фахівці. І ось що почула:

ЖІНКА ОЧИМА ФАХІВЦІВ

Отоларинголог Ігор БІЛИЙ: — У жінок дуже добре розвинений розмовний апарат, вони мають добре треновані м'язи язика і голосових зв'язок. Але надто часто застуджуються саме тому, що не можуть мовчати навіть у люті морози. А у заміжніх жінок також дуже часто зустрічаються розлади слухового апарата. Приходить додому чоловік, жінка йому щось щебече, але варто йому запитати: «Ти мені вечерю приготувала?», — як жінка на нервовому грунті починає недочувати: «Га?». «Та питаю, ти мені черю приготувала?», — повнює чоловік уже майже по буквах. «Що? Ти щось сказав?». І отак усе життя...

Стоматолог Володимир ТАРНАВСЬКИЙ: — Що ти до мене причепилася! Я ж не журналіст... Ну, гаразд. Ясно, насамперед я бачу жінок як чоловік, а вже потім як лікар. Усім ви гарні, але чому так полюбляєте помадою користуватись? Та ще й витираєте її погано, коли у крісло сідаєте, щоб лікуватись. Приходжу додому — руки по самі лікті у ваших «поцілунках». Дружина щодня сцени ревнощів влаштовує, до матері збирається...

Приймальник склотари Сергій ХУТОРНИЙ: — Які ж ви, жінки, все-таки вперті! Приходить до мене якось одна, здає посуд з-під дитячого харчування, а етикетки не обідрані. Я їй кажу: «Нині прийму, але другим разом не забудь же етикетки зняти, у нас он і оголошення про це висить». Ото приходить вона десь за тиждень удруге, і етикетки так само не змиті. Посміхається: мабуть, думає, що я від тієї посмішки розтану... Дзуськи! Відправив назад. Тепер знатиме.

До розмови підключився і мій чоловік, політолог Віктор ВОРОНЕНКО: — Знали б ви, хлопці, що за жінки поряд з нами сидять! Відьми натуральні, причарували, а тепер роблять з нами, що хочуть... Можна було б і потерпіти, якби ж то вони хоч трохи політичну карту світу знали! А то я у своєї якось запитав: «Де розташована держава Кірібаті?». Ви думаєте, вона мені щось відповіла? Ні, вона-то відповіла, але у культурному товаристві я її відповідь процитувати не наважуюсь...

ВАЛЬС

Намучився. Рік бігав по музеях, інститутах, кооперативах: дружину влаштовував. Воно піде, покрутиться, аби день до вечора, а прийде додому і знову ціпеніє над паперами. Мотлоху позносила з усього Києва. Лекцій мені вже не читала. Але і людським словом не привітала жодного разу. Так, мугикне щось під носа, і знову очі— відсутні, десь далеко, не докличешся.

Якось приходжу додому, бачу: сидить моя кікімора, перед нею з десяток гусячих яєць, фарби, пензлики. Писанки розмальовує. Мордочка така усміхнена, аж погарнішала зовні. Я вже її не займаю, думаю, що з того вийде. А за пару днів придивився і очам не повірив: писанки аж світяться. Класно розмалювала. Що є, то є.

— О, Зінко, — тішуся,— ти б їх лаком покрила, та й у художній салон. Знаєш, скільки перед Паскою дадуть за такі забавки?

— Лаком не можна, — і в землю дивиться. — Ти не розумієш... І продавати їх не треба. То не на продаж.

Це я не розумію? Дурня знайшла.

Через пару днів устав я рано, позбирав усе її мальовидло в кошик і відніс до знайомих кооператорів. І ахнув: вони мені по «четвертаку» за кожну відвалили. Іду додому і тішуся: нарешті, знайшлося для моєї благовірної діло. Вже собі плани малюю, пляшку купив, друзів запросив. Відчиняю квартиру, дивлюся, а моя Зінка стоїть біля вікна — біла, як смерть, і губи трусяться.

— Звідки, — питає, — звідки ви всі такі? Чому? Ти думаєш, я працювати не хочу? Я ж не можу тутечки, тісно мені. Тут не стань! Те не зроби! Туди не ходи! Так не кажи! Я ж для тебе їх розмальовувала. Піду я, Васильку, додому, вчитися буду, а робота сяка-така знайдеться і там.

— Куди ти поїдеш, — гримнув я на неї. — Козам хвости крутити. Ти на себе поглянь. Як інопланетянка, з Місяця звалилася. Жити треба по-людськи.

— Отож і я кажу, полюдськи...

Зібралась і дременула. Навіть манатків не забрала, тих, що я їй накупляв. Отак у чому прийшла, в тому і пішла. Через чотири місяці нас розвели вже офіційно.

...Ви думаєте, я шкодую? Гляньте, які лялі зі мною. І пощебечуть, і бульби наварять, і голову не колупають. А вона? Біс його знає, як вона поживає. Кажуть, навчається в художньо-прикладному. Недавно якусь її статтю бачив у журналі. Закручена дуже, нічого не доп'яв.

П'ю, кажете? П'ю. Тут у кав'яні нічого, еге ж? Затишно. І музика—те, що треба. Ще б якби скрипала якогось запросили. Гей! У вас немає, хто б зіграв на скрипочці вальс? Чого скривились. Звичайний вальс. Меланхолійний...

Записала
Наталя ДЗЮБЕНКО.

Фото
Сергія КОВАЛЬЧУКА.

—Жарт номера—

Ще раз повторюємо: перед тим, як жінку роздягти, чоловік має гарно вдягти її.
Пилип КОНОПЕЛЬСЬКИЙ.

НОСІТЬ СУКНІ «ВІД ПЕТРУШЕНКА»

Шу-шу-шу... Це зашелестіла її сукня. Ох-ох-ох... Це забилось ваше серце. Але не розпаляйте свою уяву. Забудьте про неї. Вона звідти, де чоловіки заробляють гроші, а жінки ходять «від стегна».

Спустіться на землю.

Наші жінки одягатимуться інакше. Найпопулярнішим кольором, судячи з усього, буде хакі. А чого іншого можна чекати, коли у нас на оборону відстебнуто від бюджету 96 мільярдів карбованців. І лише решта піде на здоров'я, на жінок, на дітей, на нас з вами.

Отож, у нинішньому сезоні носитимуть сукні-тельняшки «від Усхопчика», газові блузки «від Родіонова», захисні спідниці «від Мойсеєва». В лініях — строгість, талія не підкреслюватиметься, ніяких вольностей, ніяких там рюшечок, оборочок. З прикрас рекомендуються лише погончики та металеві гудзики, на зміну розрізам прийде шліц.

Увійдуть у моду ніноандреївські кітелі з сумочками у вигляді портупеї. Закрита вечірня сукня без декольте, «а-ля змопжилет», без будь-яких оздоб зватиметься «Саботаж непмана», потертий джинсовий костюм з безкозиркоюноситиметься під девізом «Бий кооператорів». Для екстравагантності можна навішати на вуха локшину «Макашовську».

Плюралізм у моді (зокрема, в радянській) здає свої позиції. Судячи з багатьох прикмет, в нарядах «від Лопатіна» цього року ніхто не ходитиме. Бажаючі одягатись «у Явлінського» змушені будуть їхати до Казахстану.

Сили небесні: скільки ж вони все це терпітимуть! Скільки погоджуватимуться існувати в країні, де чоловіки так бездарно влаштовують життя, що все йде на танки, генералів з лампасами, чиновників та колгоспи і нічого не залишається на те, що потрібно для людей. Може, краще б уже вони зібрались усі разом та переселились на іншу планету, інший континент. І тоді б ми нарешті озирнулись навколо і побачили б — до чого довели країну та їх, жінок, і завили від самотності, і цілували б їх сліди.

І аби вони повернулись — зрештою наважились на рішучі вчинки.

Олександр ХАРЧЕНКО,
заступник курінного з питань моди.
Фото ТАРС.

«Годі вже любити...»

Дзвоник захопив нас зненацька. Милий голос маленької дівчинки, яка відрекомендувалася як доросла: Мар'яна Леонідівна. А потім по-діловому запропонувала власні цікавинки-бувальщини. Коли ж ми насмілилися заїкнутися Мар'янці, що це не «Зірка» і не «Мурзилка», а солідна і серйозна газета Верховної Ради «Голос України», вона наївно перепитала: «А чим вам не подобається мій голос?»

Справді, подумали ми, а чому б і не надати слова такому незвичному абоненту? Подякувавши, Мар'янка виважено, по-дорослому розтлумачила нам, що слава поки що її не цікавить. А тому й прізвище можна не друкувати, але в редакції все ж таки його залишити. Так, для нащадків. Навіщо потім гадати, де Гомер, а де Одіссей?..

Отже,

Мар'янчині бувальщини

Мар'янка дивиться на фотопортрет мами і здивовано кричить:

— Ой, бабусю, дивися, наша мамочка зовсім без ніжок!

* * *

Мар'янка прохає батька поторкатися до її оченят.

— Не можна, донечку, торкатися очей.

— А то вони відірвуться, так? — не заспокоюється дитя...

* * *

Якось Мар'янка захворіла, і до неї прийшов лікар.

— У тебе що болить? — Запитує він маленьку хвору.

— Кашель болить.

* * *

Мар'янка закриває обличчя ручками і кричить:

— Мамо, мамо, дивись як мене нема!

* * *

Мар'янка чує, щось за вікном гримить, і запитує маму:

— Там грім трясеться, так?

* * *

Дівчинка просить маму:

— Мамуню, хочу шоколадку!

— О, тепер це дефіцит...

— Добре, добре, дай дефіциту! — радіє Мар'янка.

* * *

Мати ніжно голубить Мар'янку і цілує. Дівчинка із серйозним виглядом проголошує:

— Мамо, годі вже любити!

Записав
Леонід СУХОРУКОВ.
Фото Михайла КИСЕЛЬОВА.

Халамидники

Оголошення

У зв'язку з від'їздом чоловіка у відрядження терміново продаються риболовні снасті.

Олександр ПЕРЛЮК.
Кіровоград.

Одного разу влітку...
(Мал. з журналу «Паралелі», Болгарія).

Маленькі сенсації

ВИСЛУХАЙМО ІНШІ АРГУМЕНТИ

— Дик, йоли-пали, що тут незрозумілого, темнота!? — здивовано вигукнув друг, коли я запитав, що зображено на знімку. — Новий спосіб внутрісімейної комунікації — контактний зв'язок.

— Що?!! — спантеличено перепитав я й уважно принюхався: нібито сьогодні ж не день зарплати.

— Темнота, — знову повторив друг і, немов вгадавши хід моїх думок, додав, — спробуй у «чоловічі свята», аванс і зарплату, заявити дружині: «Молчі, женщіна! Шо ти понімаєш?» Р-раз, аргумент тобі в ніс, і що тут заперечиш?..

Тут, правда, слід сказати, що друг мій працює фактично за «спасибі» і тому є яскравим прихильником безревізійного бюджетно-сімейного щастя, а дружина його навпаки — завжди натякає на якийсь «істівний» зв'язок між зарплатою, інфляцією, їхнім сином і підвіконням. А він нібито її розуміє...

Поки все це крутилося в моїй голові, «телепатичний» друг поспіхом відставив склянку і якось символічно почухав ніс, певно, згадавши щось своє.

А потім він пішов, прихопивши квіти і на прощання кинувши:

— Навчили їх на свою голову...

На календарі ж було 8 Березня, і краплі за вікном виспівували радісне стокатто солідарності.

Отже — свято. І мені чомусь стало спокійно за ніс мого друга, бо він, здається, зрозумів: 8 Березня — раз на рік, а дружина — це свято, яке завжди з тобою.

Тож нехай і буде завжди 8 Березня, а ми дослухатимемося інших «аргументів».

А з часом і я вийшов на вулицю. По квіти, теж аргумент, між іншим. Потім і в мене раптом зачухався ніс — свято ж усе-таки...

Володимир ЗНАЮЧИЙ,
заступник курінного з жіночої частини.

Фото ТАРС.

ЯК ОБИРАТИ МІС ПІДПРИЄМСТВА

(ВЕЛЬМИ ПРИБЛИЗНИЙ СТАТУТ)

1. До виборів на звання міс допускаються дівчата старші 18-ти років, які мають не більше двох дітей і постійно виконують виробничі завдання.
2. Рекомендується висувати на звання міс не менше двох кандидатур. У разі відсутності останніх вибори можна не проводити, а міс вважатиметься дружина директора.
3. Бажано проводити обговорення кандидатур у колективах підрозділів. Після чого складається характеристика-рекомендація за підписом трикутника. Додається також фотографія 3×4 (одягненою) і довідка з місця помешкання, завірена у жеку. Проведення загальних зборів жильців не обов'язкове.
4. Вибори проводяться або на загальних зборах, або на зборах РТК прямим таємним голосуванням. У разі, якщо жодна з претенденток не набере необхідних 50 відсотків голосів, проводиться переголосування, на якому дівчата виступатимуть без косметики.
5. Міс підприємства не підлягає скороченню протягом року, а в разі ліквідації підприємства їй надається компенсація у встановленому порядку і приставка «екс».

Олег ГЕНЧУК.

ЛИЦАР ФЕДБЕНДАР І МАДОННА З КЕЛЬМОЮ

Пуп землі

— Тематично продукцію нашого цеху можна розбити на два основних види. Перший — тваринний світ, другий — вінець природи, людина розумна.

Отже, тваринний світ. Від примітивного натуралізму ми дійшли до широкого універсалізму. Від тварини як такої — до такої, яка лише віддалено нагадує тварину, втіливши в неї своє розуміння і своє бачення. Ми перестали добиватися формальної, портретної схожості, скажімо, коня з конем, зайця із зайцем, копіювати їхню зовнішність, а сконцентрували увагу на суті істот. Такий підхід дав можливість, окрім зрозумілих художніх достоїнств, максимально мобілізувати резерви виробництва, звести до мінімуму простої. Наприклад, відсутність коричневого барвника перестала бути причиною зупинення конвеєра по випуску тих же, скажімо, коней, як це було колись. Так у нас з'явилася серія цих тварин усіх кольорів спектра і за його межами.

Звичайно, не всі сприймали належним чином наш ентузіазм у боротьбі із стереотипами і стандартними уявленнями. Були скарги, були рекламації, були уїдливі критичні виступи в пресі. Все стало на своє місце з появою в нашому житті Крокодила Гени і Чебурашки. Без перебільшення скажу, це — епохальна подія для нашої галузі взагалі і підприємства зокрема. Із появою цієї істоти, зародки якої можна угледіти і в наших свиноконях, зайцебілках, лисововках, остаточно припинились дискусії про грань дійсного і уявного, дозволеного і недопустимого, раціонального і ірраціонального. Ми фактично перейшли на безвідхідне виробництво. Вершиною подібного мистецтва стала можливість трансформації Чебурашки в Гену і навпаки, в залежності від кута зору, рівня попиту та інших факторів.

На першому підвиді другого виду, а саме людині розумній сильної статі, довго затримувати вашу увагу не буду. Прототипами, так би мовити, сьогоднішніх наших шедеврів послужили як історичні особи, так і лицарі із легенд. Спочатку в кожного із них було своє власне обличчя, а значить, своя індивідуальна технологічна схема, персональна форма і атрибутика. Це призводило до перевантаженості виробництва, низької продуктивності праці. Вирішили використовувати для кожного з героїв одну і ту ж модель, змінюючи лише атрибутику. Цей метод постійно вдосконалювався, і сьогодні я з гордістю демонструю модель, яку ми називаємо «Лицар Федбендар». Не намагайтесь пригадати, де ви чули таке ім'я. Лицаря такого не існувало навіть у легендах. Це — синтез, симбіоз, куди входять лицар як такий, першодрукар Іван Федоров, основоположник еволюційного вчення Чарльз Дарвін і батько електричного зварювання металів Микола Миколайович Бенардос. У залежності від атрибутики, від того, що ми вкладемо в руки нашому герою — меч, книгу, мікроскоп чи електрод — одержуємо бажаний кінцевий результат.

І нарешті, на закуску, так би мовити, друга, краща половина вінця природи — жінка. Всі ви, звичайно, знаєте зображення Мадонни з немовлям. Починали з цього і ми. Відтворювали знамениту фігуру, копіювали відтінки, прагнули до рельєфності... Але необхідність зобразити одвічне прагнення жінки до рівноправ'я, до справжніх вагомих справ підказало ідею одягнути нашу мадонну в більш відповідне вбрання, а дитя замінити знаряддями праці. Так з'явилася серія «Мадонна з качанистою», «Мадонна з червонобокими» і і так далі. Не захоплюючись зовнішніми ефектами, ми перенесли центр ваги на внутрішній світ героїні: зберігши м'яку посмішку мадонни, значно збільшили об'єм кошика відповідно до його вмісту порівняно з початковим.

Промислова тематика дістала відображення у диптиху «Мадонна з кельмою» і «Мадонна з відбійним молотком», до якого незабаром приєднається галерея образів під однією спільною назвою «Мадонна на шпалах».

А тепер подивіться сюди. Оце, так би мовити, наше майбутнє, наш завтрашній день. На перший погляд, погодьтесь, навіть важко сказати, що це. Декому може здатись: безформні брили. Ні. Це і є наші колишні тварини, наші лицарі, наші мадонни... Увага. Сюди увага!

Микола ЛЕВИЦЬКИЙ.

Мал. Юрія ГОЛОВЧЕНКА.

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

Головний редактор — 446-92-11

Заступники головного редактора — 446-70-42, 446-91-16, 446-91-37, 446-91-96.

Відповідальний секретар — 446-72-63.

Завідуючий корсіткою — 446-60-22.

Відділи:
міжнародний — 446-91-20,
листів — 441-88-28,
економіки — 441-88-07
аграрний — 441-86-18,
парламентський — 441-84-52, 441-85-64,
охорони здоров'я — 441-88-06,
соціальних питань — 441-88-55,
екології — 441-88-58,
культури — 441-86-44,
спорту — 441-88-08,
інформаційний — 446-61-13,
історії України — 448-88-62,
військових питань — 441-88-52,
реклами — 441-89-44.

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Заступник головного редактора — Леонід Самойленко.

Черговий редактор — Віктор Браницький.

Автори макета — Анатолій Мироничев, Леонід Підлужний.

Випусковий — Леонід Клюско.

Оформлення — Володимир Кисельов.

Коректори: Тамара Баштанник, Наталія Власик, Людмила Морозова, Людмила Нєсєна, Антоніна Сильверстова, Любов Станачич, Людмила Терещук.

Верстальники: Тетяна Балюк, Алла Будникова, Марія Солодюк, Ольга Яценко, Анатолій Артеменко, Сергій Скаженюк.

Лінотипісти — Віктор Процун, Раїса Гринюк.

* * *

Ордена Леніна комбінат друку видавництва «Радянська Україна», 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Індекс 60955.

Тираж 166.300.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Зам. 03150471.